

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

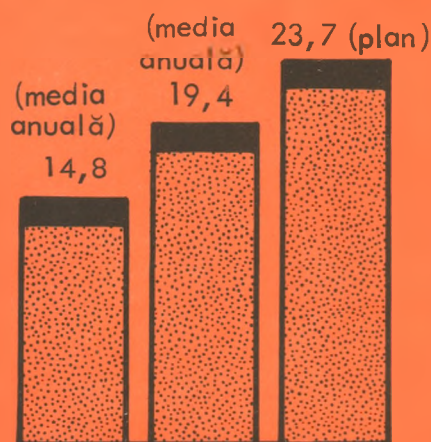
SALA DE LECTURA

MATERIALELE REFOLOSIBILE

RECUPERARE ȘI VALORIFICARE SUPERIOARĂ

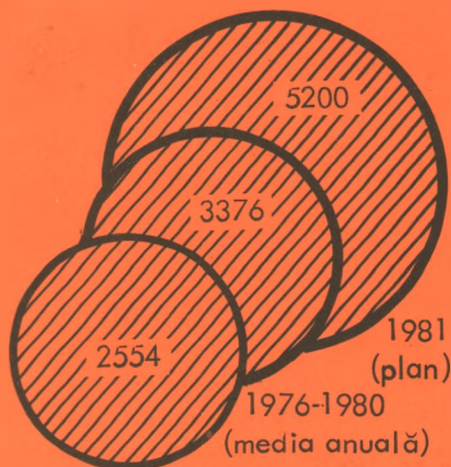
COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII AGRICULTURII

CEREALE BOABE
- milioane tone -

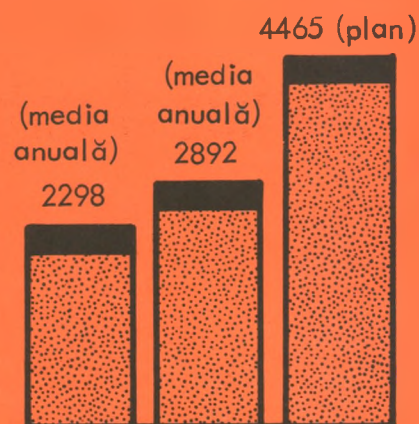
1971-1975 1976-1980 1981

LEGUME DE CÎMP
- mii tone -

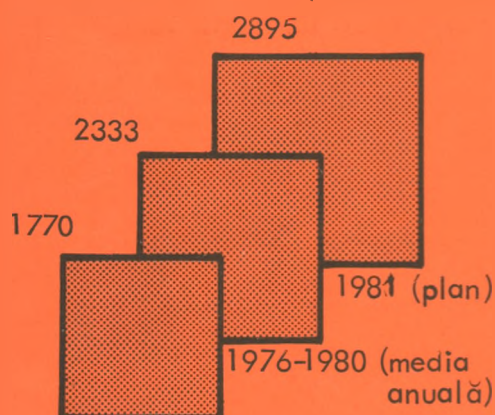
1971-1975 (media anuală)

FRUCTE ȘI STRUGURI
- mii tone -

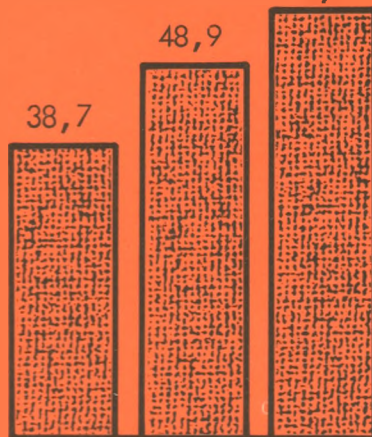
1971-1975 1976-1980 1981

CARNE ÎN VIU
(pentru sacrificare)
- mii tone -

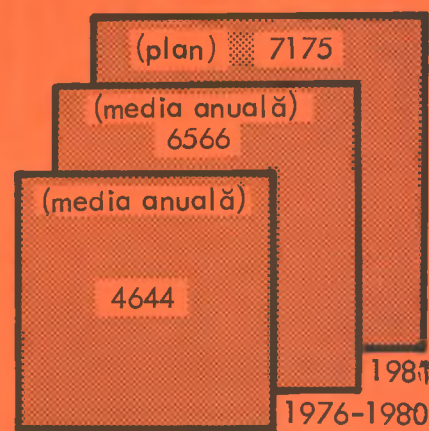
1971-1975 (media anuală)

LAPTE DE VACĂ
- milioane hl -

1971-1975 1976-1980 1981 (plan)

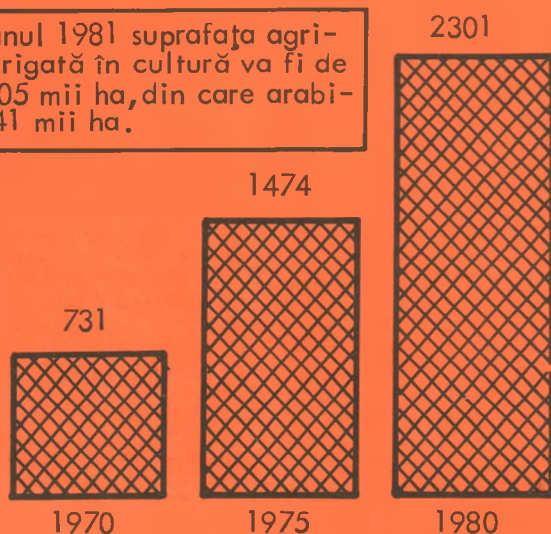
O U Ă
- milioane bucăți -

1971-1975

SUPRAFAȚA TOTALĂ AMENAJATĂ PENTRU IRIGAȚII
- mii ha -

● În anul 1981 suprafața agricolă irigată în cultură va fi de 2405 mii ha, din care arabilă 2241 mii ha.

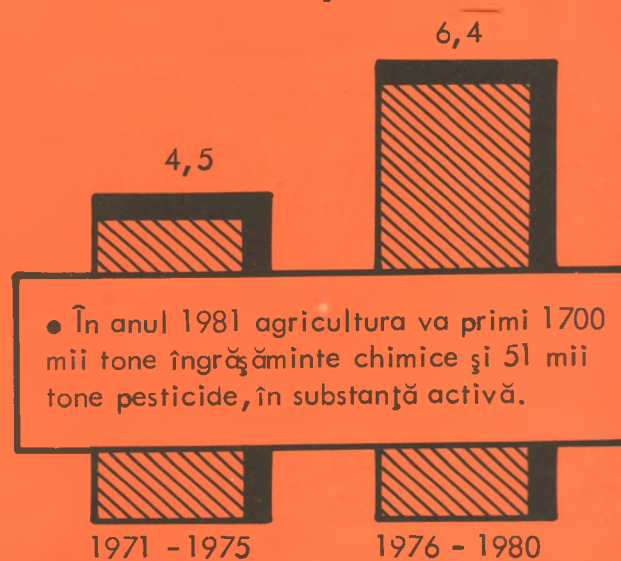

1970

1975

1980

ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE PRIMITE DE AGRICULTURĂ
- milioane substanță activă -

1971 - 1975

1976 - 1980

● În anul 1981 agricultura va primi 1700 mii tone îngrășăminte chimice și 51 mii tone pesticide, în substanță activă.

Crearea Partidului Comunist Român, moment de răscruce în lupta de eliberare socială și națională, în dezvoltarea României noi ⁽¹⁾

SARBĂTORIM, la 8 mai 1981, împlinirea a 60 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, stegarul luptei revoluționare a maselor largi populare împotriva exploatării și asupririi, pentru dreptate socială și națională, exponentul cel mai fidel al intereselor naționale supreme ale poporului român, conducătorul încercat al operei revoluționare, patriotice, de edificare a socialismului în România. Sub conducerea Partidului Comunist Român, poporul român în frunte cu clasa muncitoare a străbătut un drum glorios de lupte și victorii, a împlinit mărețele țeluri ale revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă în patria noastră, a asigurat transfor-

marea democratică și socialistă a societății, a pus temelii trainice României socialiste de azi, ca țară prosperă, liberă, independentă și suverană.

La scara istoriei, 60 de ani de viață și luptă ai Partidului Comunist Român nu reprezintă o perioadă

prea îndelungată. Dar prin drumul parcurs de popor sub conducerea sa, prin transformările sociale al căror inițiator și conducător a fost, prin uriașă influență pe care a cîștigat-o în societatea noastră, acești ani se înscriu ca o adevărată epocă istorică. „Niciodată în România — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român — n-a existat un alt partid politic cu o istorie atît de bogată și glorioasă care să fi luptat cu abnegație și să fi realizat atîta pentru fericirea poporului român, pentru măreția națiunii noastre. Partidul nostru s-a născut și a crescut odată cu proletariatul, destinul său este strîns legat de cel al clasei muncitoare, al întregului popor român“.

Rezultat firesc al evoluției societății românești

NĂSCUT din realitățile stadiului de dezvoltare al societății românești, avînd rădăcinile adînc împlintate în realitățile țării și trăgîndu-și seva din devotamentul față de interesele vitale ale poporului român, partidul clasei muncitoare din țara noastră a fost rezultatul firesc al evoluției societății românești, expresia organizatorică a necesității imperios resimțite de clasa muncitoare, de forțele democratice și progresiste de a-și făuri forța politică în stare să o călăuzească pe drumul împlinirii misiunii sale istorice.

După cum este cunoscut, în comparație cu alte țări din centrul și apusul Europei, unde relațiile de producție capitaliste începuseră să ia amploare încă de la răscrucea secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea, în țările române dezvoltarea economică și social-politică pe calea capitalismului a fost mult timp frînată de o serie de factori interni și externi. Împrejurările istorice vitrege au făcut ca din cele mai vechi timpuri poporul român să se dezvolte într-o permanentă confruntare cu piedici și greutăți de tot felul, cu nenumărate adversități cauzate de secolele de dominație străină, de distrugere sau înstrăinarea a nenumărate valori materiale și spirituale, de divizarea unor teritorii românești în disputa dintre cele mai puternice imperii ale timpului — otoman, habsburgic și țarist. Dominația străină era profund interesată în menținerea orînduirii feudale în țările române, în împiedicarea oricăror schimbări cu caracter progresist, în împiedicarea extinderii și consolidării relațiilor de producție capitaliste, care ar fi impus în mod legic, obiectiv, înlăturarea unor reforme economice și social-politice, menite să consolideze și să lărgească piața internă, să desființeze granițele artificiale ce separau provinciile românești și unirea lor într-un stat național și independent.

Cu toate acestea, în pofida tuturor opreliștilor, cerințele obiective ale dezvoltării economice, sociale și politice au făcut ca și în țările române, începînd cu mijlocul secolului al XVIII-lea, apoi tot mai evident, la începutul secolului al XIX-lea, odată cu înființarea manufacturilor și a primelor fabrici, să apară relații de producție de tip capitalist și, odată cu acestea, nunciitorii salariați. Treptat, s-au făcut pași însemnați în dezvoltarea industrială a țării, îndeosebi ca urmare a adoptării politicii protecționiste și a legilor de încurajare a industriei naționale. O caracteristică a începuturilor dezvoltării capitalismului în țările române o constituie faptul că stadiul manufacturier al capitalismului nici nu a apucat să se maturizeze, cînd

progresele industriei au ridicat cu necesitate problema introducerii mașinilor industriale, chiar dacă ele nu au căpătat de la început o extindere prea mare în producție.

Unirea din 1859 a contribuit, prin crearea unei piețe comune mai largi, la accelerarea ritmului dezvoltării forțelor de producție și a relațiilor capitaliste. Reformele înlăturate — unificarea administrativă și a armatei, reorganizarea și completarea aparatului de stat, noua lege electorală, secularizarea averilor mînăstirești — deschideau țării noi perspective de progres și contribuiau la întărirea autonomiei interne. Sub presiunea frămîntărilor țărănești și a forțelor progresiste ale societății, a eforturilor partizanilor împotriva proprietății în fruntea cărora s-au aflat domnitorul Al. I. Cuza și Mihail Kogălniceanu, în anul 1864 a fost înfrîntă opoziția boierimii conservatoare și legiferată reforma agrară. Au fost împroprietărite aproape 468 000 de familii țărănești cu 1 760 000 ha de pămînt — care urmau să fie rîscumpărate într-o perioadă eșalonată pe 15 ani.

Cu toate limitele sale, decurgînd mai ales din menținerea bazelor puterii economice ale moșierimii (aceasta deținea în continuare 75% din suprafața agricolă), reforma agrară din 1864 a constituit momentul cel mai important al procesului de transformare a producătorului direct în om liber din punct de vedere juridic, dar lipsit în mare măsură de mijloacele de producție. Ea a determinat profunde transformări în relațiile de producție, reprezentînd o verigă importantă în statornicirea și dezvoltarea modului de producție capitalist. Forța de muncă încătușată a țaranului clăcaș a fost înlocuită cu forța de muncă a țaranului liber, împinsă spre oraș în sfera producției industriale, ca urmare a neînverzării lui cu pămînt, unelte și vite de muncă.

Un cîmp și mai larg s-a deschis dezvoltării industriale a țării după cucerirea independenței depline de stat a României în 1877. Acest eveniment a creat condiții mult mai favorabile decît pînă atunci dezvoltării capitaliste a țării. Denunțarea în 1886 a convenției comerciale încheiată cu Austro-Ungaria în 1875, adoptarea unei politici vamale de protejare a industriei naționale, puternicul curent de sprijinire și încurajare a industriei naționale, avînd ca exponenți pe unii dintre cei mai de seamă reprezentanți ai vieții politice și culturale din acel timp: M. Kogălniceanu, P.S. Aurelian, A.D. Xenopol și alții, la care se adaugă reprezentanții mișcării muncitorești și socialiste, au impus, în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, adoptarea unor legi menite să încurajeze dezvoltarea industriei naționale, au contribuit la progresul industriei românești. Așa, de exemplu, dacă între 1866 și 1877 s-au înființat cîte 8,2 fabrici pe an, între 1887—1893 s-au înființat cîte 14 fabrici pe an. După unele date statistice ale vremii, la sfîrșitul secolului al XIX-lea existau în vechea Românie 410 întreprinderi industriale avînd în medie

cite 75 de lucrători. Cunoșc o însemnată dezvoltare unele centre industriale ca Bucureștiul, Valea Prahovei, Brăila, Galațiul, Iașul, Turnu-Severin ș.a. Se remarcă prezența unor întreprinderi cu un număr relativ ridicat de muncitori — peste 500 — cum erau: Atelierele C.F.R., Arsenalul Armatei, Uzinele Lemaitre și Vulcan din București, fabrica de cherestea Coetz din Galați, fabricile de zahăr din Chitila, Roman, Mărășești ș.a. În Trasil-

vania, în aceeași perioadă, existau 379 fabrici cu peste 100 de muncitori fiecare. Crește importanța bazinului carbonifer al Văii Jiului, centrele miniere de la Anina și Lupeni, se dezvoltă întreprinderile metalurgice din Reșița și Hunedoara, ca și unele centre industriale — Arad, Cluj, Brașov, Timișoara ș.a.

Dezvoltarea general-capitalistă a țării în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și-a făcut loc și în agricultură, cu toate opreliștile impuse de menținerea unor rămășițe ale relațiilor feudale. Un mare număr de moșieri și arendași cumpără și introduc pe moșiile lor inventar agricol perfecționat. Extinderea tehnicii mai avansate a dus la sporirea numărului de lucrători salariați, atestați în 1900 de statisticile timpului la circa 156 000 capi de familie care trăiau exclusiv din vânzarea forței de muncă.

O trăsătură caracteristică a dezvoltării României în a doua jumătate a secolului trecut o constituie și pătrunderea rapidă și creșterea ponderii capitalului străin. Burghezia românească, neconsolidată încă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, împărțind în bună măsură puterea economică și politică cu moșierimea, a fost nevoită să facă concesii marii burghezii străine care acaparează treptat ramurile principale ale economiei naționale. Pătrunderea capitalului străin s-a făcut pe calea împrumuturilor înrobitoare, contractate de stat, prin concesionarea resurselor naturale ale țării trusturilor imperialiste străine, prin investiții în domeniul bancar și comercial. Apare concludent, în acest sens, faptul că din totalul capitalului investit în cele 21 societăți anonime înființate în perioada 1881—1903, peste 90 la sută erau deținute de capitalul străin. Paralel cu transformarea țării într-o sursă de materii prime ieftine și o piață de desfacere pentru capitalul și trusturile străine, acestea dobîndeau, pe măsura consolidării pozițiilor lor economice, posibilitatea de a-și impune voința în politica internă, știrbind independența și suveranitatea țării. Efectele dominației străine se manifestau cu deosebită acuitate în Transilvania, mai ales după încheierea pactului dualist din 1867 și formarea monarhiei austro-ungare, ca și în celelalte provincii românești aflate încă sub dominație străină.

Apariția clasei muncitoare, eveniment cu profunde rezonanțe istorice

EVENTIMENTUL cel mai important, cu profunde rezonanțe pentru destinele istorice ale României, l-a constituit în această perioadă formarea, dezvoltarea și intrarea în arena vieții politice a clasei muncitoare din țara noastră. În cursul celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, pe ansamblul teritoriului țării, numărul muncitorilor salariați se ridica la aproximativ 300 000, dintre care 130 000 formau proletariatul industrial modern de fabrică, de numele căruia este strîns legată nașterea mișcării muncitorești și dezvoltarea combativității ei revoluționare, a luptei de clasă.

Din acest tablou succint al dezvoltării economice și social-politice a societății românești desprindem faptul că proletariatul român s-a plămădit și s-a format ca o clasă de sine stătătoare într-o perioadă de adînci prefaceri istorice în viața națiunii noastre, într-o epocă în care fiecare grup social, organizație politică și chiar fiecare individ s-au aflat nemijlocit în fața unor acte de importanță națională. Elanul patriotic, spiritul popular, plebiscitar și revoluționar manifestat în înfăptuirea acestor acte istorice, și-au pus puternic amprenta asupra proletariatului — care de la bun început s-a aflat în primele rînduri ale mișcărilor social-politice pentru aceste țeluri și căruia eliberarea socială și națională i-au apărut ca sarcini

indisolubil împletite. „În contextul dezvoltării generale economico-sociale a țării, în schimbările care au loc în raportul de forțe politice — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — lupta proletariatului avea drept scop principal eliberarea sa și a maselor muncitoare de exploatare și asuprire, căpătînd, totodată, și un caracter național, patriotic, de apărare a independenței și suveranității țării, de salvagardare a dreptului sacru al poporului român de a se dezvolta de sine stătător“.

Analizînd vechimea și rădăcinile istorice ale formării proletariatului român, etapele parcuse de mișcarea muncitorească și socialistă din țara noastră, observăm că, pe lângă coordonatele principale ce caracterizează apariția și maturizarea mișcării muncitorești internaționale, proletariatul român poartă pecetea trăsăturilor social-economice și politice specifice stadiului de dezvoltare a societății românești, în sinul căreia a apărut și s-a dezvoltat. În primul rînd, se remarcă faptul că proveniența clasei muncitoare din țara noastră se află în rîndurile țărănimii. Acesta a fost izvorul permanent care a alimentat, mai ales după reforma agrară din 1864, fiecare întreprindere industrială, din care se naștea populația muncitoare a orașelor. Aceștia i s-au mai adăugat meseriașii sărăciți ai orașelor, lucrătorii din mine și saline, ca și unele categorii de muncitori străini aduși în țară ca specialiști sau lucrători calificați.

Acest proletariat de primă generație a adus cu el energia revoluționară a țărănimii, care înscrisese în decursul veacurilor atîtea pagini de luptă necurmată pentru dreptate socială și națională, imprimînd de la început tinerei noastre clase muncitoare un spirit combativ, revoluționar, pătruns de intransigență față de exploatarea fără a mai trece prin îndelungatele stadii specifice breslelor sau tradeunionismului, propriu unor țări apusene. Aici își găsește explicația și atenția cu care mișcarea muncitorească din România a urmărit în permanență în programele sale de luptă problemele țărănimii, care constituia atunci majoritatea populației țării.

La aceasta se adaugă faptul că menținerea rămășițelor feudale și, în consecință, împletirea metodelor feudale și capitaliste de exploatare, desfășurarea producției în condițiile unei înzestrări tehnice înapoiate, inexistența măsurilor de protecție și de legislație a muncii au făcut ca exploatarea forței de muncă să capete în țara noastră forme dintre cele mai ascuțite și apăsătoare. În provinciile românești aflate încă sub stăpînirea străină, unde asuprirea socială se împletea cu opresiunea națională, situația maselor muncitoare era și mai grea, reclamînd schimbări radicale.

Tabloul situației economice și sociale a proletariatului român în a doua jumătate a secolului trecut ar fi incomplet dacă nu am adăuga faptul că regimul politic burghezo-moșieresc, prin sistemul electoral cenzitar și prin alte opreliști, îngredea considerabil în principiu — iar în practică excludea — participarea clasei muncitoare, ca și a țărănimii, la viața politică a țării. Deși Constituția adoptată în 1866 prevedea unele drepturi democratice, acestea erau continuu încălcate, abuzurile față de muncitori și țărani reprezentînd un adevărat sistem. Toate acestea întrețineau împotrivirea și revolta maselor muncitoare față de regimul politic, constituind un izvor de permanentă alimentare a dirzeniei și combativității revoluționare a proletariatului din țara noastră.

De la primele conflicte de muncă, atestate documentar la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, continuînd cu cele din prima jumătate a secolului trecut din întreprinderile miniere și din saline, s-a trecut, începînd cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, la forme de luptă organizată, la greve, cum au fost cele ale tipografilor din București (1862), ale muncitorilor din portul Brăila (1856), din Timișoara (1869), ale lucrătorilor de la șantierele de construcții ale căilor ferate București-Giurgiu (1869) și Simeria-Petroșani (1876) și altele.

O altă trăsătură ce caracterizează mișcarea muncitorească din România constă în faptul că, paralel cu creșterea spiritului combativ, manifestat încă din perioada primelor forme de luptă spontană, încep să apară forme de organizare a clasei muncitoare. De la prima Asociație a lucrătorilor tipografi din Brașov, înființată în 1843, continuînd în deceniile următoare cu asociațiile muncitorilor din București, Reșița, Timișoara, Iași, Arad, Cluj, Turnu-Severin, Galați, Brăila ș.a., s-a ajuns în 1872 la 51 de organizații profesionale ale muncitorilor, ceea ce a impus înființarea în octombrie 1872 a Asociației generale a tuturor lucrătorilor din România, una dintre cele mai vechi organizații muncitorești din lume.

conf dr. Mircea MUȘAT

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

Concentrarea eforturilor pentru intrarea în funcțiune la termen a noilor obiective de investiții

ÎN ANUL 1980 Trustul de construcții industriale și agrozootehnice din București a obținut rezultate bune în îndeplinirea planului la principalii indicatori: producția netă — 111,5%, productivitatea muncii la producția netă — 111,4%, cheltuieli la 1 000 lei producție — 99,4%. Pe baza acestor realizări, trustul a ocupat în întrecerea socialistă pe 1980 primul loc între unitățile Ministerului Construcțiilor Industriale și, pe acest temel, a lansat și chemarea la întrecerea socialistă pentru anul 1981 către toate unitățile din ramura construcții-montaj, cu obiectivul principal de a pune în funcțiune la termen și înainte de termen obiectivele de investiții planificate.

În primul trimestru — toate obiectivele de investiții realizate

ÎN CE PRIVEȘTE planul pe 1981, trebuie arătat că acesta are unele caracteristici diferite față de anii precedenți. Cea mai importantă este aceea că — la o valoare de plan ceva mai redusă decât în anul trecut — sînt în execuție numai lucrări care se continuă din anul 1980. Practic, în acest an nu au mai fost introduse în plan deschideri de lucrări la noi capacități de producție, punîndu-se un accent deosebit pe recuperarea restanțelor înregistrate în conectarea la circuitul producției a investițiilor din anii anteriori, pe terminarea și punerea în funcțiune a unui volum important de obiective aflate de mai multă vreme în curs de execuție. Punerea în funcțiune a capacităților planificate (în număr mai mic decât în anul anterior) necesită totuși un efort important, fiind necesară, în medie, intrarea în producție a unei capacități la fiecare 3 zile lucrătoare. Desigur că nu toate capacitățile sînt la fel de importante pentru economia națională și nici nu necesită volume de lucrări de construcții-montaj la fel de mari. Dintre cele 92 capacități de realizat în acest an (față de 129 în 1980) 22 sînt de importanță deosebită. În primele două luni ale anului T.C.I.Az. și-a realizat sarcinile de plan valoric (tabelul). Este de subliniat că, în primul trimestru se vor pune în funcțiune în devans două capacități, dintre care extinderea de capacitate la întreprinderea „Suveica” la 31 martie, cu 30 zile avans față de plan, conform angajamentului luat, și o nouă capacitate la întreprinderea de aliaje și metale neferoase (I.A.M.N.), care s-a realizat cu 120 zile înainte de termen.

Dealtfel, chiar de la lansarea chemării la întrecere s-a avut în vedere necesitatea și posibilitatea de execuție a unor lucrări de primă importanță și s-au luat angajamente de devansare a punerii în funcțiune cu 30—180 zile, prin aceasta dovedindu-se că atunci și acolo unde sînt create toate condițiile de pregătire a lucrărilor, constructorul se poate mobiliza și poate realiza reduceri la termenele de punere în funcțiune.

Priorități în perfecționarea organizării producției și a muncii

REALIZAREA la termen a capacităților prevăzute în plan, dintre care multe cu importante devansuri, face necesară luarea unor măsuri de mare eficiență pe linia organizării producției și a muncii.

1 **Reorganizarea secției proprii de proiectare**, în vederea îmbunătățirii pregătirii execuției lucrărilor, atât cantitativ cît și calitativ, în special prin simplificarea fluxului de analiză a documentației pentru obiectare, conciliere, definitivare și de proiectare a tehnologiei de execuție și detalii de construcții la proiectele refăcute, precum și prin prelucrarea întregului volum de docu-

mentație prin programarea automată a lucrărilor pe calculator.

2 **Simplificarea — cu reducere de costuri dar cu menținerea calității — a soluțiilor constructive la toate investițiile în curs de execuție** (în special prin adaptarea la condițiile concrete din teren a proiectelor tipizate și prin înlocuirea finisajelor care încorporează materiale scumpe și consum mare de manoperă cu altele mai ieftine, create în sectorul de profil și aplicate pe șantiere cu mijloace și tehnologii de mare randament); asemenea soluții — în spiritul prevederilor noii legi a investițiilor — conduc nu numai la reducerea duratei de execuție, dar și la sporirea beneficiului, deci a producției nete.

3 **Perfecționarea organizării evidenței și urmării riguroase a desfășurării lucrărilor pentru asigurarea punerilor în funcțiune și realizarea stadiilor fizice**, ca sarcină prioritară în activitatea trustului prin: ● numirea de responsabili la nivel de trust, de grup de șantier, pentru urmărirea în teren și luarea de măsuri care să impulsioneze execuția; ● analiza săptămînală, ca punct permanent la ordinea de zi în ședințele Biroului executiv al C.O.M. a situației capacităților cu punere în funcțiune în trimestrul respectiv, prezentată de serviciul producție, pe baza căreia se iau deciziile corespunzătoare la fiecare lucrare.

4 **Reciclarea maștrilor și șefilor de brigadă**, a personalului tehnic-operativ prin cursuri de o săptămîină în perioada primului trimestru 1981. La cursurile teoretice ca și prin schimbul de experiență la puncte de lucru se are în vedere însușirea problemelor de teh-

Indicatori ai planului pe 1981 și realizarea lor pe 2 luni

	1980	1981	1981 1980 (%)	2 luni 1981 față de planul anual	
				plan	realizat
Valoarea producției de C + M pe total trust	% 100,00	90,03	90,03	12,13	12,10
Obiective de pus în funcțiune	nr. 129	92	71, 3	11 *)	**)

*) în trimestrul I

**) Situația se va cunoaște la sfîrșitul trimestrului

nologie la lucrările cele mai importante (dulgherie, fierărie, beton, prefabricate) și de organizare a producției și a muncii. Prin aceasta, cei 253 cursanți care au luat parte la cele 8 serii de cursuri sînt în măsură să-și îmbunătățească activitatea în direcția urmărită, să realizeze lucrările după grafice și la nivel calitativ ridicat.

Tot în cadrul pregătirii maistrilor pentru anul 1981 se cer menționate și cele două schimburi de experiență din luna decembrie 1980, unul pe grupul de șantier Giurgiu și al doilea pe grupul de șantier Sud, insistîndu-se în special pe problema organizării utilizării timpului maistrului pe parcursul unei zile. Exemplificarea s-a făcut cu un film realizat chiar de către trust pe unul din șantierele sale, sub titlul: „O zi obișnuită din viața unui maistru”. Alte acțiuni sînt menite să întărească în continuare poziția fruntașă pe care trustul se situează pînă în prezent:

- studierea amănunțită a proiectelor și întocmirea pentru fiecare lucrare a unei fișe tehnologice cu utilizarea celor mai înaintate metode de execuție posibile în concordanță cu dotatia de care se dispune;

- mecanizarea la un înalt nivel a lucrărilor cu consum mare de manoperă, cu utilizarea intensivă a dotației existente;

- întocmirea unor programe pentru creșterea productivității muncii, cu măsuri concrete care să creeze posibilități reale de îmbunătățire an de an a nivelului acestui indicator; în 1980, de

Printre principalele obiective care vor fi puse în funcțiune în devans față de trezenele prevăzute prin planul din acest an se numără:

	Devans
● Întreprinderea de utilaj chimic și petrochimic Giurgiu (cu devansarea unor capacități din 1982 și chiar 1983)	180 zile
● Extindere la șantierul naval Giurgiu	60 zile
● Dezvoltare la întreprinderea „Suveica” București	30 zile
● Complexul pentru creșterea și îngrășarea porcilor Căzănești	120 zile
● Ferma de selecție și testare porci Fierbinți	30 zile
● Întreprinderea „Microelectronica” -București	45 zile

exemplu, s-a obținut o productivitate la nivelul celei planificate pentru anul 1981. Totuși, în dorința de a se obține realizări superioare, s-a întocmit un program de măsuri care să conducă în acest an la o creștere a productivității muncii cu cel puțin 10% față de realizările anului precedent;

- reducerea continuă a personalului indirect productiv din șantier (încărcători-descărcători, manipulanți de materiale în depozite și la puncte de lucru, mecanici de utilaje, personal de întreținere și reparații etc.) prin creșterea mecanizării operațiilor respective și organizarea mai bună a locurilor de lucru;

- sporirea ponderii muncitorilor calificați în totalul muncitorilor, prin școlarizarea continuă care va conduce la scăderea celor necalificați pînă la cel mult 10% din total. În acest scop pentru 1981 este prevăzută calificarea prin școlarizare a unui număr de 500 muncitori;

- creșterea continuă a ponderii formațiilor de muncitori care lucrează în acord global, angajamentul asumat pentru anul 1981 fiind de 88% din total, față de 85% în 1980.

Desigur, există și alte posibilități de accelerare a execuției lucrărilor pe șantier, toate legate de atragerea în circuitul productiv a rezervelor interne. Asimilarea unor tehnologii de mare randament, utilizarea deplină a fondului de timp de lucru, aprovizionarea ritmică cu cele necesare șantiereilor și folosirea intensivă a utilajelor — sînt elemente esențiale care pot aduce o contribuție substanțială la îndeplinirea principalului obiectiv — punerea la termen și în devans în funcțiune a noilor capacități prevăzute pe acest an.

Gheorghe DRĂGHICI
Mihai GHIBU

NOTE

Maximizarea eficienței muncii sociale în construcții

INTRODUCEREA PROGRESULUI TEHNIC constituie calea principală pentru creșterea eficienței muncii sociale în construcții, pentru sporirea productivității muncii și realizarea de economii. Problema poate fi urmărită în două momente: producerea materialelor și elementelor de construcții și punerea acestora în operă, pe șantier.

Dacă, în prezent, putem considera generalizată mecanizarea în domeniul producerii materialelor de construcții (sub forma lor brută), mai puțin a elementelor de construcții, sîntem încă departe de un astfel de stadiu pe șantier. Depășind această simplă constatare, trebuie să remarcăm că problema industrializării este mult mai complexă. Nu orice producție de materiale și elemente realizată industrial și nu orice mecanizare și organizare a lucrărilor pe șantier poate minimiza consumul de forță de muncă necesar și nici orice fel de minimizare nu poate fi oricum acceptată. Este nevoie de o concepție care să armonizeze producția fabricii cu nevoile șantierului în interesul general al economiei naționale și, deci, și din punctul de vedere al modului de valorificare a forței de muncă. Problema presupune o analiză profundă și temeinică a posibilităților în evoluție, o activitate de sistematizare, tipizare și modular, o amplă activitate de proiectare de produse capabile să asigure satisfacerea prioritară a exigențelor domeniilor importante de utilizare. Aceasta înseamnă că stadiile la care trebuie livrate produsele pe șantier (din punct de vedere al elaborării și finisării), dimensiunile și gabaritele acestora, corelate cu dotarea tehnică — în special cu mijloacele de ridicat ale șantiereilor — trebuie optimizate și în funcție de necesarul de manoperă într-un concept general.

Dar nu numai în domeniul producției de materiale trebuie acționat. Pentru mai bună folosire a forței de muncă o importanță mare are și activitatea de pregătire și calificare a tinerilor muncitori, orientarea spre policalificare, spre formarea de cadre capabile să exercite mai multe profesii. Un mare rol au și acțiunile specifice

de organizare a activităților pe întreg timpul anului, de transformare a șantiereilor în adevărate linii de montaj, linii de asamblare industrială a clădirilor, așa cum se întîmplă, de exemplu, în domeniul construcțiilor navale, de la care activitatea de construcții propriu-zisă are mult de învățat. Consecința va fi sporirea în continuare a gradului de industrializare care va tinde să crească de la circa 70% în prezent la 90-92% spre sfîrșitul secolului.

În domeniul construcțiilor, creșterea gradului de industrializare va însemna, probabil, generalizarea apariției pe filiera de realizare a unor întreprinderi speciale, cu rolul de a asocia, cu metode specifice producției industriale, diferite materiale și subansamble. Livrînd șantiereilor elemente de construcții în stadii înalte de echipare, al căror efect să însemne un consum total de manoperă mult inferior celui pe care îl înregistrăm azi. Un pionier în această acțiune de industrializare considerăm că sînt actualele fabrici de prefabricate, care livrează pe șantier porțiuni de case realizate prin asocierea unei game destul de largi de materiale și semifabricate.

Urmărind generalizarea lucrului pe șantier tot timpul anului, considerăm că viitorul aparține asamblărilor „uscate”, de tip mecanic, chiar la elementele din beton și creșterea în mai mare măsură decît pînă acum a interesului pentru alcătuirii cu greutatea redusă, pentru elemente robuste, ușoare și simple de montaj și transportat, ca și pentru proliferarea unor unități mici care să „industrializeze” materiale și resurse existente pe plan local. În această ordine de idei este interesant de arătat că, pentru o locuință, de exemplu, consumul de timp necesar realizării unei suprafețe unitare de arie desfășurată poate varia, în funcție de metoda de realizare, de aproape 20 de ori. Astfel, realizînd o locuință din cărămidă, cu planșee din beton monolit, se ajunge la un consum de 35-55 ore/m²Ad, iar realizarea aceleiași locuințe din prefabricate grele din beton armat, la stadiul actual, conduce la consumul de 15-25 ore/m²Ad. Aceasta în timp ce, utilizînd elemente prefabricate modulare, ușoare, livrate gata finisate și cu montaj uscat se poate ajunge la consumuri de numai 3-7 ore/m²Ad.

Asigurarea unei concepții unitare de tipizare în producția de materiale și sisteme constructive poate simplifica activitatea de formare și calificare a forței de muncă. Deosebit de importantă este însă și înțelegerea faptului că, pentru economia națională, numai creșterea productivității în ramura producției de materiale pentru construcții nu este suficientă dacă produsele astfel obținute nu se regăsesc prin creșteri corespunzătoare de productivitate pe șantier.

Gh. POLIZU

Rolul activ al sindicatelor în DEZVOLTAREA CREAȚIEI TEHNICE DE MASĂ, A MIȘCĂRII INOVATORILOR ȘI INVENTATORILOR

ÎN ÎNTREAGA ȚARĂ oamenii muncii antrenați în întrecerea socialistă desfășoară, sub conducerea partidului, o susținută activitate pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an, pentru continua dezvoltare a economiei naționale și creșterea, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor. O însemnată contribuție în această amplă acțiune de mobilizare a celor ce muncesc la înfăptuirea politicii economice a partidului o aduc sindicatele. Unind eforturile muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor, ale celorlalți oameni ai muncii, sindicatele situează în centrul activității problemele producției, militând activ pentru înfăptuirea neabătută a istoricelor hotărâri ale Congresului al XII-lea al partidului, a programului de creștere susținută a economiei, de afirmare cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, de trecere la o nouă calitate a întregii activități.

În acest context se înscrie și participarea sindicatelor la dezvoltarea creației științifice și tehnice de masă, acțiune ce se desfășoară, după cum este cunoscut, ca un obiectiv principal în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. Organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, această mișcare a adus și aduce o contribuție efectivă la promovarea științei și tehnicii noi în toate ramurile economiei naționale, la realizarea prevederilor de plan, asimilarea de produse și tehnologii noi, modernizarea celor existente, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor normate, a cheltuielilor materiale, îmbunătățirea calității produselor și creșterea competitivității lor pe piața externă, reducerea importurilor. Sînt evidente în această privință rezultatele acțiunii din faza de masă, desfășurată în perioada octombrie 1977 — decembrie 1980.

OFERIND UN CÎMP LARG de afirmare a creației originale, această acțiune a cuprins peste 1,8 milioane de oameni ai muncii de diferite vârste și profesii, care prin talentul și gândirea lor creatoare au soluționat oca. 142 mii de teme cu caracter tehnic și economic. Cele mai multe soluții vizează obiective prioritare ale economiei naționale — mai buna organizare a producției și a muncii, realizarea de produse noi sau modernizate, introducerea unor procedee tehnologice noi și modernizate. În întreprinderile din județul Brașov, de pildă, circa 2800 teme rezolvă probleme de îmbunătățire a calității produselor; în județul Galați aproape 1300 teme au contribuit la reducerea importurilor, iar în județul Hunedoara peste 1200

obiective au în vedere creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale etc. Acțiunile întreprinse și soluțiile aplicate au contribuit la economisirea pe ansamblul economiei a peste 246,8 mii tone metal, 2,5 mil. tone combustibil convențional, 919,3 mii kWh energie electrică, precum și la obținerea unui spor de producție de peste 11,5 miliarde lei, la reducerea cheltuielilor de producție cu aproape 2,5 miliarde lei.

Obținerea unor astfel de rezultate a necesitat o activitate susținută, de mobilizare și ajutor concret, de stimulare a inițiativelor creatoare, de popularizare a experienței înaintate. În acest scop sindicatele, în strînsă colaborare cu C.N.S.T., cu Comitetul Central al U.T.C. și cu conducerile ministerelor au organizat în unitățile economice acțiuni ample și diversificate — largi consultări ale oamenilor muncii, pe baza cărora s-au întocmit programele tematice; au fost alcătuite colective de muncitori și cadre de specialitate pentru finalizarea soluțiilor propuse. La casele de cultură, în cluburile muncitorești din întreprinderi s-au organizat consfătuiri, dezbateri tehnico-științifice, mese rotunde, schimburi de experiență, sesiuni științifice pe diverse teme legate de introducerea progresului tehnic, îmbunătățirea calității produselor, asimilarea de produse și tehnologii noi, raționalizarea consumurilor energetice, reducerea cheltuielilor materiale; au avut loc întîlniri cu oameni de știință și cu inventatori, demonstrații și aplicații practice în scopul extinderii și generalizării celor mai valoroase realizări. În multe întreprinderi și județe au fost întocmite fișe de creație, prin care se ține o evidență clară asupra contribuției fiecărui participant.

Se poate aprecia, pe drept cuvînt, că acțiunea de stimulare a participării oamenilor muncii la creația tehnico-științifică a determinat realizări deosebite în direcția unei mai bune gospodăririi a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, reînnoirii și modernizării tehnologiilor, autototării, asimilării de noi produse, valorificării în mai mare măsură a resurselor indigene etc. Este ilustrativă în acest sens activitatea desfășurată la Întreprinderea textilă Arad unde, prin participarea a peste 450 oameni ai muncii la perfecționarea unor tehnologii, îmbunătățirea finisajului la unele produse, recuperarea unor resurse re folosibile, s-au economisit materii prime și energie în valoare de peste 2 milioane lei. De asemenea, în scopul diminuării importului au fost înființate în multe unități ateliere de fabricare

a diferite repere, de autototare și cooperare cu alte unități. În acest mod numai în județul Dîmbovița au fost asimilate anul trecut piese de schimb și subansamble în valoare de peste 2,5 milioane lei-valută și au fost recon condiționate 6800 repere. Și astfel de exemple pot fi date din fiecare ramură de producție și județ al țării.

În recente conferințe ale sindicatelor, ale consiliilor județene și comitetelor uniunilor pe ramuri de activitate s-au analizat rezultatele obținute în anii anteriori în direcția dezvoltării creației tehnico-științifice de masă, a mișcării inovatorilor și inventatorilor, stabilindu-se măsuri care să conducă la intensificarea acțiunilor, la atragerea unui număr tot mai mare de muncitori, maiștri, ingineri, economiști la rezolvarea problemelor, a sarcinilor desprinse din documentele celui de al XII-lea Congres al P.C.R. Aceasta cu atît mai mult cu cît în activitatea de antrenare a oamenilor muncii la creația tehnico-științifică de masă sînt încă mari posibilități care, puse în valoare, pot conduce la sporirea eficienței economice. În scopul valorificării lor trebuie să acționeze cu mai multă consecvență pentru găsirea și aplicarea operativă în producție de noi soluții tehnico-științifice care să contribuie la reducerea consumurilor materiale de combustibil și energie prin reproiectarea și asimilarea de noi produse, prin valorificarea eficientă a tuturor resurselor re folosibile.

ÎN ACȚIUNEA DE STIMULARE a creației tehnico-științifice de masă, în strînsă legătură cu promovarea progresului tehnic, se afirmă cu tot mai multă vigoare mișcarea inventatorilor și inovatorilor. Avînd un larg caracter de masă în procesul desfășurării întrecerii socialiste, mișcarea inventatorilor și inovatorilor reprezintă un izvor potențial de manifestare a inițiativei creatoare a oamenilor muncii, a pasiunii și spiritului lor inventiv, a capacității tehnice și măiestriei lor profesionale; ea aduce o importantă contribuție la introducerea noului în producție, a tot ceea ce este valoros în știință și tehnică, la creșterea productivității, realizarea de economii materiale, la reducerea importului, la înfăp-

Pavel ȘTEFAN

secretar al Consiliului Central al U.G.S.R.

(Continuare în pag. 22)

Dezvoltarea accelerată a bazei
de materii prime și energetice

PRIORITĂȚI ȘI EXIGENȚE ÎN RECICLAREA MATERIALELOR REFOLOSIBILE

PROBLEMA MAJORA, de primă actualitate, gospodărirea rațională a resurselor materiale constituie o preocupare de cea mai mare însemnătate în lumea contemporană, ceea ce determină adoptarea de măsuri pentru a asigura creșterea economică în condițiile limitării resurselor. Restricțiile existente la scară planetară impun un nou mod de a gândi și modela creșterea economică, într-o optică de economisire strictă a materiilor prime și materialelor, de valorificare superioară a acestora și, în final, de recuperare și reintroducere în circuitul economic a tuturor resurselor materiale refofosibile de care dispune țara noastră. Așa cum rezultă din documentele de partid, astăzi această activitate trebuie să ocupe un loc tot mai important în asigurarea bazei interne de materii prime și materiale; se are în vedere ca prin refolosire să se acopere 40—50% din necesarul de materii prime și materiale al economiei noastre naționale.

Rezultatele înregistrate în acest domeniu în ultimii zece ani, în special în cincinalul recent încheiat, atestă faptul că, în această perioadă, recuperarea și valorificarea materialelor refofosibile s-a constituit într-un sector important de activitate, iar sfera sa de cuprindere s-a extins în strânsă relație cu nevoile economiei naționale. Prin realizarea unor unități specializate pentru prelucrarea, în special a materialelor refofosibile clasice, s-a creat cadrul de organizare a unei adevărate industrii a reciclării acestor resurse, activitate care la sfârșitul cincinalului precedent a cunoscut o creștere de 150% (la feroase — 135%, cuproase 146%, plumboase 190%, aluminioase 160%, hârtie-cartoane 125%, textile 153%).

Dar realizările din acest domeniu, așa cum s-a subliniat și la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., nu sînt încă la nivelul rezervelor de care dispunem, fapt ce impune, pe întreaga filieră, măsuri de intensificare a activității pentru recuperarea și reciclarea tuturor materialelor refofosibile.

Recuperarea metalului — un potențial în creștere

REZULTATELE OBTINUTE pe linia recuperării oțelurilor, în special a celor aliate, sînt încă nesatisfăcătoare, nerealizîndu-se o sortare corespunzătoare a acestora la consumatori, din care cauză se pierd importante cantități de feroaliaje. De asemenea, pregătirea materialelor refofosibile metalice rezultate din prelucrări — prin mărunțire și presare — mai ales în unitățile socialiste de la care acestea rezultă, este încă necorespunzătoare, ceea ce conduce la utilizarea slabă a mijloacelor de transport și la reducerea gradului de încărcare a oțelărilor. În anul 1980, de pildă, 75% din volumul materialelor refofosibile din oțel colectate s-au livrat nepregătite.

Producția de oțel este însă însoțită și de obținerea concomitentă a zgurii de oțelării care constituie o importantă resursă de material refofosibil. În cincinalul actual, cantitatea anuală de zgură va depăși 2 milioane de tone. Dacă luăm în considerare perioada de cînd funcționează oțelăriile la noi și avînd în vedere conținutul de fier metalic și oxidic (12—20%), depozitele de zguri de oțelării trebuie să fie transformate în adevărate „exploatări la zi” de substantive minerale utile; aceasta cu atît mai mult cu cît în prezent activitatea geologică din țara noastră are în vedere punerea în exploatare a unor zăcăminte mai sărace în fier (11—20%) pentru care sînt necesare mari eforturi de investiții. Un calcul estimativ efectuat pe baza cercetărilor realizate de institutul de specialitate (I.C.E.M.) privind conținutul de fier în zgurile de oțelării de la Hu-

nedoara, ne duce la concluzia că numai în perioada 1964—1980 s-a depozitat un volum imens de astfel de resurse, care conține circa 600 mii tone fier metalic și peste 1 milion tone fier oxidic. Dacă luăm în considerare și resursele de zguri de oțelării de la Galați și Reșița putem aprecia că dispunem de importante rezerve de fier ce trebuie să fie, începînd cu anul 1981, întens valorificate.

Pentru punerea în valoare a acestor resurse ar fi util să se studieze posibilitatea ca:

- **Sectoarele de prelucrare** a acestor resurse să devină în anii acestui cincinal compartimente distincte de activitate, care să aibă rolul de a recupera metalul și de a pregăti granulometric zgurile pentru utilizarea lor la aglomerare — furnale (40% din resurse), precum și pentru valorificarea în agricultură și construcții.

În vederea recuperării materialelor refofosibile neferoase este necesar să se finalizeze cercetările privind valorifi-

În cazul refolosirii zgurii la toate combinatele siderurgice se estimează o economie de 99,33 lei/tona de zgură utilizată, regăsindu-se pentru fiecare 10 kg de zgură utilizată la aglomerare-furnale economii de aglomerat (3,5 kg), de minereu de mangan (2,0 kg), calcar (7,0 kg) și de cocs mărunț (0,45 kg).

carea elementelor utile din alpaca, a staniului din tabla cositorită, din cutii de conserve și din bandă bimetal (Al—Sn) pe suport de oțel, recuperarea

cuprului din motoarele electrice și bandă bimetal (Cu—Zn) pe suport de oțel, prelucrarea primară a plumbului și cenușilor din acumulatori uzate, precum și valorificarea elementelor de aliere din noile aliaje folosite.

- Să fie determinate soluțiile de valorificare la scară industrială a carbu-

În cincinalul 1981—1985 în industria metalurgică se vor recupera și valorifica materiale refofosibile în valoare de peste 62 miliarde lei.

rilor metalice, materialelor refractare și a celor abrazive, prin care trebuie să se asigure circa 50% din necesarul de materiale similare noi și reducerea corespunzătoare a importurilor de astfel de resurse.

O cerință de prim ordin pentru realizarea sarcinilor din acest domeniu o constituie asigurarea bazei tehnico-materiale necesare prelucrării acestor importante resurse. În această direcție sarcini importante revin îndeosebi sectorului metalurgic, care trebuie să realizeze în perioada 1981—1982 instalațiile de valorificare complexă a zgurilor curente de oțelării la toate combinatele siderurgice, să valorifice întreaga cantitate de zgură de furnal prin utilizarea acestora în industria materialelor de construcții, să asigure toate condițiile de recuperare și pregătire pentru retopire a resurselor metalice existente în stocuri (cca. 1 milion de tone în scoarțe, urși,

lipituri, funduri de oale, utilaje de turnare scoase din uz etc.).

● Totodată, prin sortarea, prelucrarea și presarea fierului vechi (1,5—4,5 tone/mc) trebuie să se asigure condiții economice de transport, un grad mărit de umplere a agregatelor, viteză mărită de retopire și consum redus de energie termică. În același timp, o atenție deosebită trebuie acordată soluționării problemelor legate de necesitatea stringentă a sortării materialelor refolosibile la locurile unde acestea se formează și se acumulează.

Un rol deosebit în valorificarea complexă a zgurilor revine și celorlalte ministere economice, centralelor industriale. Acestea trebuie să-și intensifice controalele, astfel încât în cadrul unităților din subordine să crească răspunderea pentru organizarea gospodăririi corespunzătoare a resurselor materiale refolosibile de care dispun, în sensul ca acestea să fie sortate în strictă conformitate cu normativele în vigoare, să fie depozitate în condiții care să elimine orice posibilitate de pierdere sau degradare, iar în cazul când acestea trebuie predate altor unități pentru valorificare, livrarea să se facă pachetizat, astfel încât să se asigure o încărcare optimă a capacității mijloacelor de transport.

● O altă problemă majoră care trebuie soluționată pînă la cel mai mic amănunt o constituie **activitatea de dezmembrare a utilajelor, instalațiilor și subansamblelor** care, atunci cînd se efectuează în mod corespunzător, asigură o calitate superioară a oțelului supus retopirii, precum și creșterea fondului de resurse metalice neferoase care

în mare parte se importă. În această direcție au fost luate măsuri la nivelul economiei naționale, ca activitatea de dezmembrare a majorității mijloacelor fixe casate să se realizeze la unități de reparații capitale ce pot utiliza ca atare sau prin recondiționare diverse piese de schimb rezultate și au condiții corespunzătoare de a face o selectare a oțe-

În perioada actualului cincinal se are în vedere reintroducerea în circuitul economic, din depozitele miniere, a circa 200 mii de tone concentrat de fier, peste 9 000 tone bioxid de mangan, 4 000 tone cupru în concentrat, 500 tone plumb în concentrat, peste 30 tone wolfram în concentrate, 6 000 tone concentrate de titan, peste 1 000 tone sulf în concentrat, precum și alte resurse de metale prețioase și nemetale.

lurilor pe elemente de aliere, precum și a neferoaselor.

Valorificarea substanțelor din haldele și iazurile miniere

SARCINI de o deosebită importanță se pun și în sectorul minier, care dispune de importante cantități de halde și iazuri miniere ce conțin o serie de substanțe minerale utile deficitare în economia noastră (fier, cupru, zinc, plumb, titan, stibiu, wolfram, mangan etc.); în prezent acestea se valorifică într-o mică măsură. Prin impulsivitatea activității de recuperare a substanțelor minerale utile din aceste resurse — ca urmare a

inițierii unui program detaliat de cercetare în acest domeniu — se va asigura o mai bună gospodărire a fondului de rezerve geologice de care dispunem.

În scopul realizării acestor importante obiective, este necesar ca M.M.P.G. împreună cu centralele miniere și institutele de profil să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea finalizării încă în acest an a cercetărilor privind stabilirea tehnologiilor de extracție a unor substanțe utile cum sînt: wolfram, staniu, cupru, mangan, fier din iazuri și halde miniere, precum și a zincului și plumbului din unele zguri metalurgice. De asemenea, în baza finalizării tehnologiilor de valorificare a depozitelor miniere, trebuie asigurate fondurile necesare de investiții pentru prelucrarea acestor resurse, concomitent însă cu analiza încărcării la capacitatea proiectată a unităților de preparare existente în cadrul întreprinderilor miniere.

O problemă de o deosebită importanță din punct de vedere tehnic, dar în cea mai mare măsură economic, este modul cum trebuie văzută soluția de valorificare a depozitelor miniere. În această direcție, răspunsul este unic și anume că singura soluție tehnică și economică de prelucrare a materialelor refolosibile din iazuri și halde miniere o constituie valorificarea integrală și complexă a acestor resurse (extragerea substanțelor minerale utile, utilizarea resturilor ca materiale de construcții).

Dan ANDREESCU

Intr-un număr viitor al revistei vom publica a doua parte a materialului.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Cum se realizează planul

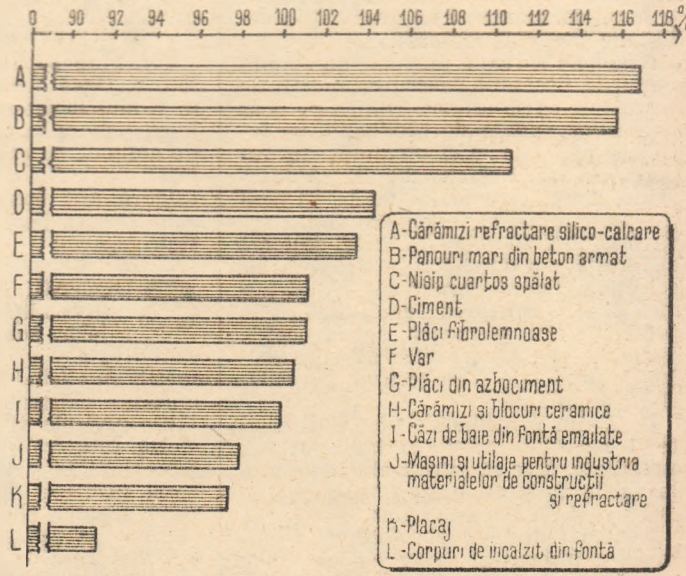
la producția materialelor de construcții ?

ÎN PRIMELE DOUĂ LUNI ale acestui an unitățile producătoare de materiale de construcții aparținînd M.E.F.M.C. au dat peste plan importante cantități de produse necesare șantiierelor de construcții. Astfel, la ciment a fost realizată o depășire de 80 mii tone, la panouri din beton armat 34 mii mc, la agregate minerale de carieră și balastieră pentru mortare și betoane 21 mii mc, var 2,7 mii tone, tuburi de presiune din beton armat precomprimat, 59,8 km, plăci din azbociment 48 mii mp, cărămizi și blocuri ceramice 845 mii buc., PFL, 458 mii mp, cherestea rășinoasă 4,4 mii mc ș.a.

Alături de aceste rezultate foarte bune, trebuie să menționăm însă existența unor rezistențe în îndeplinirea planului

de producție, care pot prejudicia livrările ritmice și în sortimentele necesare către diferiți beneficiari în perioada deschiderii de noi șantiere. Ne referim la materiale cum sînt: produse din beton celular autoclavizat (-60 mii mc), corpuri de încălzit din fontă (-700 tone), placaj (-1,3 mii mc), PAL (-700 mii mp) ș.a.

Pentru recuperarea integrală și cit mai grabnică a nerealizărilor este necesar ca întreprinderile producătoare să acorde mai multă atenție mobilizării rezervelor interne, îndeosebi în domeniul utilizării integrale a capacității mașinilor și instalațiilor printr-o mai bună întreținere și reparare a acestora. Este o cerință esențială pentru realizarea planului fizic de materiale de construcții la toate sortimentele.

Realizarea planului de producție la unele materiale de construcții pe 2 luni din 1981 în unitățile aparținînd M.E.F.M.C.

Înfăptuirea revoluției agrare — un proces complex tehnic, organizatoric, economic și social

ACȚIUNI DE ACTUALITATE ÎN ZOOTEHNIE:

CREȘTEREA EFECTIVELOR, ASIGURAREA BAZEI FURAJERE

RECENTUL Congres al țărănimii a stabilit, în sarcina organelor agricole centrale și locale, luarea de măsuri pentru îndeplinirea întocmai a programului de creștere a efectivelor de animale și a producției zootehnice, pentru realizarea ritmică și integrală a livrărilor la fondul de stat stabilite, asigurarea bazei furajere și înfăptuirea programului de regenerare a pajștilor naturale.

Pe linia acestor orientări și ținând seama de o valorificare maximă a posibilităților existente, în județul Buzău s-a trecut la un complex de acțiuni vizând efecte imediate și de perspectivă.

În anul 1981, județul trebuie să realizeze 62 640 t carne (cu aproape 12% mai mult decât în 1979), 1 700 t pește și peste 1 021 mii hl lapte de vacă.

Consumul de carne, pește, lapte și ouă pentru acest an s-a calculat la o populație de 185 mii de locuitori în mediul urban și 334 mii locuitori în mediul rural, iar pentru anul 1985 la o populație de 241 mii și respectiv 320 mii locuitori, respectându-se nivelurile de consum stabilite, de : 68 kg carne în mediul urban și 65 kg în mediul rural, 10 kg pește, 220 litri lapte de vacă și 210 buc. ouă locuitor/an.

La realizarea acestor sarcini vor contribui efectivele de animale din sectorul de stat, din cooperativele agricole de producție și din gospodăriile populației ; acestea din urmă vor deține, în 1985, ponderea cea mai mare în sectorul creșterii ovinelor și vor avea contribuții de seamă și la producțiile celorlalte specii de animale.

Organele agricole județene au stabilit măsurile necesare pentru ca efectivele prevăzute să se asigure ritmic, pe baza planurilor anuale de producție, pe întreaga perioadă a cincinalului. În vederea realizării efectivului matcă de taurine, direcția generală județeană pentru agricultură și industrie alimentară va organiza, în toate fermele, sectoare de creștere a vițelilor pentru prăsilă, selecția acestora urmînd să se facă numai după verificarea rezultatelor în producție. De asemenea, se va acorda asistență pentru organizarea procesului de producție și în sectorul gospodăriilor populației.

Unul din principalele efecte urmărite îl constituie creșterea indicelui de natalitate, care să atingă nivele de 85% la vacile de lapte, peste 1 500 purcei la 100 scroafe și 100% la ovine.

Pentru reducerea pierderilor de animale, a început și se va generaliza în toate fermele amenajarea de maternități, profilactorii și creșe pentru viței, ce vor oferi condiții normale de micro-

climat, indiferent de sezon. Asistența sanitar-veterinară va fi asigurată permanent, prin înființarea de staționare în vederea recuperării animalelor bolnave din unitățile de producție și din gospodăriile populației. O atenție deosebită se dă prevenirii epizootiilor, prin măsuri de profilaxie, dezinfecție, imunizări și tratamente.

Preocupări de prim ordin ale specialiștilor în zootehnie le constituie furajarea și îngrijirea tineretului femel, asigurarea în fiecare an a reproducătorilor pentru montă din rasele de animale zonate în cadrul județului.

Pentru recondiționarea tuturor vacilor reformate și pentru creșterea greutateii la sacrificare a tineretului taurin contractat cu gospodăriile populației, direcția agricolă județeană și întreprinderea de industrializarea cărnii dirijează aceste animale la complexele specializate, unde sînt create condiții pentru recondiționare și îngrășare.

va fi extinsă cultura de lolium multiflorum urmat de porumb siloz ; dacă în 1980, suprafața agricolă ocupată cu aceste culturi a fost de 1 850 ha, anul acesta ea va ajunge la 2 200 ha, de pe care se așteaptă a fi recoltată o producție de 60 t masă verde la hectar.

Furajele grosiere urmează a fi administrate numai după prepararea și înobilarea lor în cele 94 de bucătării furajere din fermele cooperativele agricole de producție și ale întreprinderilor agricole de stat ; stațiunile de mecanizare a agriculturii vor asigura sprijin tehnic pentru menținerea în funcțiune a acestor bucătării, precum și a instalațiilor de alimentare cu apă și de eliminare a dejecțiilor.

Va fi amplificată ajutorarea gospodăriilor populației în procurarea furajelor necesare creșterii animalelor. În acest scop au fost afectate suprafețe de teren pentru însămînțarea cu culturi duble, recoltele (de pe cel puțin 0,1 ha

Evoluția planificată a greutateii medii la sacrificare (kg)

Specia de animale	I.A.S.		C.A.P.		Gosp. populației	
	1981	1985	1981	1985	1981	1985
Taurine	400	420	366	380	400	450
Ovine	35	35	32	35	35	40
Porci grași	105	110	101	110	120	120

Animalele destinate fondului de stat urmează să fie preluate numai la greutatea medii de sacrificare planificate, pentru a putea realiza astfel sporurile de carne prevăzute.

Consiliile populare comunale au inițiat o largă acțiune de popularizare, în rîndul locuitorilor, a normelor legale cu privire la obligativitatea creșterii de animale de către toți locuitorii satelor, a avantajelor acestei activități care asigură atît consumul propriu, cît și valorificarea pe piață sau la fondul de stat.

SUCCESUL tuturor acestor măsuri este condiționat de asigurarea furajelor, sub raport cantitativ și calitativ, potrivit cu necesarul fiecărei specii. Analizîndu-se condițiile și posibilitățile existente, s-a hotărît ca unitățile agricole să extindă culturile de sfeclă furajeră (la 2 200 ha, ceea ce reprezintă 15% din suprafața destinată bazei furajere), lucernă (50—60%), porumb furajer, bostănoase și morcov furajer (culturi ce asigură circa 8 000 UN/ha). Un rol important va fi acordat culturilor duble, importante surse de sporire a furajelor grosiere. Astfel,

pentru fiecare taurină) urmînd să fie repartizate crescătorilor individuali.

Cantitatea și calitatea furajelor depind în primul rînd de suprafața afectată bazei furajere și de producțiile medii la hectar, dar și de buna lor gospodărire. O atenție deosebită se impune a fi acordată, în perioada următoare, creării condițiilor necesare stringerii și conservării furajelor pentru sezonul de iarnă, precum și a unor subproduse vegetale (colete de sfeclă, capitole de floarea soarelui) ce urmează să constituie materie primă pentru producerea unor cantități cît mai mari de nutreț însilozat.

Un potențial important îl reprezintă cele aproape 100 mii ha cu pășuni și fînețe naturale de pe teritoriul județului. Consiliilor populare comunale le-au fost stabilite sarcini privind fertilizarea cu îngrășăminte chimice și organice a peste 65 mii ha din această suprafață ; de asemenea, ele vor mobiliza locuitorii satelor la acțiunea de curățire și distrugere a mușuroaielor, pe cel puțin 72 mii ha pajști, contribuind la obținerea unor producții suplimentare de furaje, cu cheltuieli minime.

I. GHEORGHÎȚA

Analize de caz în sprijinul sporirii eficienței

FACTORI CE INFLUENȚEAZĂ CORELAȚIILE COSTURI-PRODUCTIVITATE ÎN FERMELE DE VACI

DEZVOLTAREA rapidă a producției zootehnice, ca unul dintre obiectivele esențiale ale agriculturii în noul cincinal, va trebui să aibă loc în condițiile diminuării relative și chiar absolute a numărului personalului ocupat în acest sector al unităților agricole socialiste. Necesitatea unei creșteri substanțiale a productivității muncii în zootehnie este dictată atât de fenomenul obiectiv al reducerii ponderii populației ocupate în agricultură, cât și de imperativul micșorării costurilor de producție ale produselor zootehnice, inclusiv a cheltuielilor cu forța de muncă.

În cazul fermelor pentru creșterea și exploatarea vacilor de lapte, reducerea consumului de forță de muncă — în condițiile îmbunătățirii continue a tehnologiilor și a organizării — presupune analiza a cel puțin două operații conducătoare din procesul de pro-

fără o investiție suplimentară deosebită, sînt posibile prin **introducerea metodelor de studiu muncii** în procesul de producție sau într-o secțiune a acestuia. Așa, de exemplu, în urma analizei efectuate într-o fermă de vaci cu întreținere legată și fără distribuție mecanică a furajelor, s-a constatat că un mulgător execută zilnic, numai în procesul de furajare la al doilea tain, 17 activități de transport (neproducative), însumînd ca timp 126 minute și ca distanță aproximativ 400 m. Îmbunătățirea situației existente, prin **introducerea unor mijloace de mică mecanizare** aflate în dotarea fermei, dar nefolosite pînă atunci, a permis reducerea la 10 a numărului de activități neproductive, cu un consum de muncă de numai 61 minute și un parcurs de 165 m.

Indiferent de sistemul de întreținere a vacilor de lapte în ferme spe-

velului productivității muncii a fost studiată cu ajutorul relației:

$$y = b_0 x^{b_1} 10^{b_2 x}$$

unde: x reprezintă norma de servire (vacii/muncitor), y — productivitatea muncii (hl lapte/muncitor), iar b_0, b_1, b_2 sînt parametrii.

Estimarea parametrilor b_0, b_1, b_2 s-a făcut în sensul metodei celor mai mici pătrate, utilizînd informații din activitatea de producție a unor ferme de vaci, pe o perioadă de doi ani. Conform calculului s-a obținut următoarea relație:

$$y = 1,032x^{1,4016} \cdot 10^{-0,1925 \cdot x}$$

Intensitatea legăturii dintre cei doi indicatori a fost studiată cu ajutorul coeficientului de corelație ($r=0,994$). Mărimea lui justifică alegerea tipului de funcție, iar problema de bază constă în stabilirea normei optime ce maximizează productivitatea muncii.

După relația stabilită, punctul de optim (maxim) rezultat este $x=10$ capete și corespunde unei productivități a muncii de 348,5 hl/muncitor. Atît norma de servire, cît și productivitatea muncii au fost calculate prin **raportarea numărului de animale și a producției de lapte la întregul personal mediu scriptic al fermei**. Calculul acestor indicatori prin raportarea numai la îngrijitorii de animale este cît se poate de fals, întrucît în structura personalului într-un procent însemnat și lucrătorii cu atribuții auxiliare. Iată de ce insistăm asupra modului de calcul de mai sus al indicatorului „vacii/muncitor mediu scriptic” și considerăm necesară introducerea lui la completarea dărilor de seamă statistice.

Relația dintre productivitatea muncii și costul laptelui

PRODUCTIVITATEA muncii constituie un factor principal de reducere a costului de producție. În fermele de vaci influența acestui indicator sintetic asupra costului de producție al laptelui este redată de funcția matematică:

$$y = ax^b$$

unde: x — reprezintă productivitatea muncii; y — costul laptelui; a și b — parametrii.

Estimarea lui a și b s-a făcut cu ajutorul metodei celor mai mici pătrate. Intensitatea legăturii a fost studiată

Tabelul nr. 1
Parametrii ecuației de regresie $y=ax^b$ dintre productivitatea muncii (x , mii lei) și costul laptelui (y , lei/hl) în fermele de stat din județul Brăila

Anii	n	a	b	r
I	10	998,97	-0,3369	-0,4234
II	12	1152,25	-0,3400	-0,4651
I + II	22	1065,22	-0,3463	-0,4420

ducție: furajarea și mulsul. Prima dintre ele consumă 25—30% din timpul de muncă al îngrijitorului de vaci, iar în a doua — aproximativ 30%. Desigur, asupra structurii timpului de muncă exercită influență producția de lapte și efectivul de animale ce trebuie îngrijit, structura de producție, dotarea tehnică, sistemul de întreținere a vacilor, conștiințiozitatea, pricepera și îndemnarea de care dau dovadă muncitorii. În privința dotării tehnice a muncii, un rol important îl au **tehnologia administrării furajelor, tipul instalațiilor de muls și sistemul de evacuare a dejecțiilor**.

Administrarea furajelor cu ajutorul mijloacelor mecanice (remorei tehnologice) are ca efect **reducerea timpului de furajare**, și, implicit, contribuie la **mărirea normei de îngrijire**, cu importante implicații în creșterea productivității muncii. De asemenea, furajarea se face în timp optim, se reduc pierderile și deprecierea calitativă ale furajelor, precum și resturile rezultate din furajare, asigurîndu-se o convertire mai eficientă a hranei.

Raționalizarea consumului de forță de muncă, mărirea productivității,

cializate, mulsul mecanizat se impune ca o componentă de bază a noilor tehnologii și contribuie la creșterea productivității muncii. El se recomandă a fi aplicat chiar în fermele cu efective de vaci și producție de lapte relativ reduse. O importanță deosebită prezintă **alegera tipului de instalație** adecvat sistemului de exploatare a vacilor de lapte; aceasta trebuie să asigure efectuarea unui muls rațional, complet și eficient, scutindu-l pe mulgător de o parte cît mai mare din operațiile și minuirile neeconomicoase.

Redăm mai jos influența indicatorului „vacii/muncitor mediu scriptic” asupra productivității muncii, precum și influența acesteia asupra costului de producție al laptelui, pe exemplul fermelor de vaci din agricultura de stat a județului Brăila.

Relația dintre productivitatea muncii și norma de servire

INFLUENȚA normei de servire (vacii/muncitor mediu scriptic) în fermele pentru vacile de lapte, asupra ni-

CAMPANIA AGRICOLĂ DE PRIMĂVARĂ: arături, fertilizări, însămînțări

ÎN NUMEROASE UNITĂȚI AGRICOLE s-a declanșat campania agricolă de primăvară. Fiecare lucrare este importantă, fiecare moment optim este extrem de prețios la obținerea producției din acest an.

Trei mari procese ale producției se desfășoară acum în agricultură și asupra cărora se impune a se acorda întreaga atenție: arăturile, fertilizarea solului și însămînțările.

Pentru executarea arăturilor în condiții corespunzătoare, se impune ca în toate consiliile unice agroindustriale formațiile de tractoare să fie amplasate la capătul soarelui ce le-au fost repartizate și în perfectă stare de funcționare. De asemenea, încadrarea semănatului și a celorlalte lucrări agricole de primăvară în limi-

Tabelul nr. 1

Repartiția județelor privind executarea arăturilor de primăvară și a fertilizării la data de 16 martie 1981

Realizat/plan (%)	Arături de primăvară	Ingrășăminte organice	Ingrășăminte chimice aplicate suplimentar la grâu
≤ 20	1	3	2
21-40	1	3	—
41-60	4	2	1
61-80	1	2	1
> 80	6	3	9
Zona I	13	13	13
≤ 20	1	—	1
21-40	2	3	—
41-60	3	3	7
61-80	5	5	5
> 80	5	5	3
Zona II	16	16	16
≤ 20	5	—	1
21-40	1	—	4
41-60	3	4	2
61-80	—	1	2
> 80	3	7	3
Zona III	12	12	12

tele timpului optim, respectarea întocmai a normelor de calitate — norme care au fost deja legislate — constituie condiții esențiale pentru obținerea de recolte mari.

Tabelul nr. 2

Situația însămînțărilor de primăvară pe culturi la 16 martie 1981

	Plan	Realizat %	Județe cu rezultate pozitive
În pentru ulei	84 000	6 181	7 Tulcea, Constanța
Mazăre pentru boabe	35 000	6 075	17 Dolj, Olt, Arad
Legume	84 700	10 119	12 Timiș, Dolj, Giurgiu, Argeș
Cartofi timpurii	50 000	1 346	3 Olt, Dolj
Furaje	89 500	6 346	7 Tulcea, Mehedinți

În multe unități agricole din județele situate în jumătatea de sud a țării semănatul mazării s-a încheiat și s-a trecut la sfecia de zahăr. Până acum, cele mai mari suprafețe cu culturi din prima epocă au fost însămînțate în județele Timiș, Mehedinți, Dolj, Arad ș.a.

Deosebit de important pentru producțiile agricole ale acestui an este și îndeplinirea integrală a programului de fertilizare cu îngrășăminte organice, precum și administrarea dozelor suplimentare de îngrășăminte chimice la grâu. Din cele aproape 295 250 hectare prevăzute, până în prezent s-au fertilizat cu îngrășăminte organice ceva mai mult de 185 200 ha, ceea ce denotă o rămânere în urmă.

Sînt județe, ca de exemplu Bistrița-Năsăud, Călărași, Maramureș, Suceava, Sibiu, Vâlcea, Mehedinți, Sălaj care au fertilizat mai mult decît întreaga suprafață prevăzută, în timp ce în județele Constanța, Teleorman, Olt, Galați, Vaslui, Brăila, Dolj, Iași nu s-a realizat nici 40%. Este necesar să se acorde o mai mare importanță acestei lucrări, urmînd a fi folosite cu prioritate atelajele existente în dotarea unităților agricole.

În ceea ce privește fertilizarea suplimentară la grâu, cele mai mari suprafețe s-au realizat în județele Dolj, Constanța, Tulcea, Buzău, Olt, Arad, Mehedinți, Teleorman, în vreme ce unitățile agricole din județele Călărași, Bihor, Timiș, Galați ș.a. nu au îndeplinit pînă în prezent decît 54—73% din program.

În multe unități de stat și cooperatiste s-au luat din timp măsuri corespunzătoare pentru pregătirea temeinică a campaniei, astfel încît de pe fiecare suprafață de teren să se obțină recolte cît mai mari.

În aceste zile cînd însămînțările au fost declanșate, important este ca toți specialiștii și cadrele de conducere din unitățile agricole să-și mute centrul activității lor în cîmp, unde să conducă și să îndrume direct activitatea mecanizatorilor, a celorlalți oameni ai muncii din agricultură.

Este necesar ca, oriunde terenul permite, să se lucreze mai intens la semănatul culturilor din prima epocă. Specialiștii din unități, mecanizatorii au datoria să manifeste o răspundere maximă față de calitatea lucrărilor și încă de la semănat să asigure o densitate optimă a plantelor.

Gh. NICOLAE

cu ajutorul coeficientului de corelație dintre lg x și lg y. Mărimile parametrilor de regresie sînt redade în tabelul nr. 1, cu referire la fermele de vaci din agricultura de stat a județului Brăila.

În medie, creșterea cu un procent a productivității muncii contribuie la reducerea costului cu circa 0,35 procente. În mărimi absolute, influența productivității muncii asupra costului de producție al laptelui este ilustrată de datele prezentate în tabelul nr. 2.

Rezultă că, la nivelul unei productivități a muncii de 40 mii lei/an, ar corespunde un nivel al costului de 296,9 lei/hl pe ansamblul perioadei studiate, iar creșterea acestui indicator la 80 mii

Tabelul nr. 2
Influența productivității muncii asupra costului laptelui în fermele de vaci din agricultura de stat a județului Brăila

Productivitatea muncii (mii lei/muncitor/an)	Costul laptelui (lei/hl)		
	Anul I	Anul II	Anii I+II
40	288,2	305,4	296,9
60	251,4	263,9	258,0
80	228,2	237,9	233,5
100	211,7	219,6	216,1
120	199,1	205,6	202,9
140	189,0	194,5	192,4
160	180,7	185,4	183,7

lei are ca efect reducerea costului la 233,5 lei/hl, deci cu circa 20%. Dar in-

fluența la care ne referim nu este liniară (cum este considerată de multe ori în diferite lucrări și proiecte) — prin urmare, efectele sînt diferite; reducerile sînt mai mari la creșterile ale productivității din zona inferioară a intervalului considerat.

Oricum, actualul nivel al productivității muncii în fermele de vaci studiate este cu mult sub cel necesar pentru realizarea unui echilibru economico-financiar. Chiar în condițiile noilor prețuri de producție, nivelul productivității muncii trebuie să crească de circa 1,5 ori, în principal pe seama mării producției de lapte și a raționalizării consumului de muncă.

Gh. N. IOSIF
Gh. FRĂȚILĂ
Agatha POPESCU

Creditul, instrument în aplicarea principiului autoconducerii și autogestiei

REALIZAREA programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate impune mobilizarea și utilizarea cu maximă eficiență a tuturor resurselor materiale și umane ale economiei, organizarea exemplară a activității economice la toate nivelele. Este un deziderat major al etapei actuale de dezvoltare ca activitatea economică să se situeze la un înalt nivel calitativ, să se realizeze un accentuat proces de economisire, astfel încât toate activitățile economice să fie rentabile. La realizarea acestui deziderat, o contribuție de seamă trebuie să aducă, pe de o parte, folosirea în bune condițiuni a pîrghiilor economico-financiare, iar pe de altă parte creșterea răspunderii celor chemați să organizeze și să conducă procesele de producție. În acest context se evidențiază rolul deosebit de important pe care îl au banii și creditul.

Dimensionarea stocurilor în funcție de plan

DIVERSITATEA și complexitatea proceselor de producție, existența unui număr mare de unități economice care acționează în cadrul diviziunii și specializării muncii fac ca în vederea desfășurării neîntrerupte și eficiente a procesului de producție propriu-zis să se acumuleze în unitățile respective anumite stocuri de valori materiale în vederea transformării lor în bunuri materiale necesare consumului colectiv sau individual. Desigur, dacă existența anumitor stocuri de valori materiale în întreprinderi este economic justificată, problema mărimii acestora, a dimensionării lor economice constituie una din sarcinile de bază ale cadrelor de conducere, ale specialiștilor și ale organelor financiar-bancare din economie.

Scopul oricărei activități economice este de a realiza bunuri trebuincioase consumatorilor finali fie ei populația, sectorul de investiții sau exportul. În aceste condiții dislocarea unui anumit volum de bunuri care rămîn în întreprinderi în așteptarea transformării lor ulterioare în bunuri consumabile apare la prima vedere ca un lucru care acționează în direcția reducerii eficienței economice a utilizării fonduri-

lor. Potrivit mecanismului de repartitie a venitului național, o parte din fondul de dezvoltare economică se utilizează pentru finanțarea mijloacelor circulante adică a stocurilor și altor cheltuieli necesare realizării producției stabilite prin plan. Este lesne de înțeles că orice tendință de majorare a mijloacelor circulante peste nivelul stabilit cu ocazia repartizării venitului național acționează în direcția schimbării structurii stabilite prin plan a venitului național și afectează, după caz, fondul de dezvoltare economică sau fondul de consum. Or, tocmai această tendință negativă trebuie să fie stăvilită de modul în care este organizată și se desfășoară activitatea bancară pe linia acordării și rambursării creditului.

Forța de acțiune a creditului în dimensionarea stocurilor de valori materiale din întreprinderi constă în faptul că ponderea creditului în sursele de finanțare a mijloacelor circulante reprezintă circa 50% din fondurile utilizate în acest scop. Apelînd la credite, întreprinderile intră în relații cu organele bancare care sînt obligate, ca organe specializate ale statului în domeniul financiar-bancar, să se pronunțe dacă cererile de credite ale întreprinderilor sînt justificate și dacă nu conduc la o acumulare prea mare de stocuri și deci la o încetinire a vitezei de rotație a mijloacelor circulante, ceea ce ar constitui unul din aspectele negative, cu efecte asupra eficienței în utilizarea muncii sociale.

Există în practică un dialog continuu între întreprinderi pe de o parte și bănci pe de altă parte, dialog care nu rareori capătă caracter contradictoriu, deoarece în timp ce întreprinderile doresc să obțină un volum de credite tot mai mare, banca urmărește ca acesta să fie cît mai mic. La prima vedere poziția băncii apare nejustificată. În realitate, problema are un alt substrat. Întreprinderile care plătesc dobinzi, uneori substanțiale, doresc să obțină de la bancă un volum de credite mai mare pentru a prezenta ca „normală” situația stocurilor acumulate, deși o parte din acestea nu sînt justificate de desfășurarea procesului de producție. Mai degrabă ele provin din aprovizionări neorganizate și în contratimp cu utilizarea lor în procesul de producție, de aducerea la întreprinderi în cantități mai mari decît

nevoile producției, sau pur și simplu în afara acestor nevoi, de tergiversare în realizarea unor comenzi și, ca urmare, de prelungirea peste prevederile tehnologice a ciclurilor de producție sau chiar de realizarea unor produse fără desfacere asigurată. Apar chiar situații cînd datorită unor defecțiuni calitative sau a nerespectării clauzelor contractuale, întreprinderile nu-și încasează la termen produsele fabricate și livrate.

Situații ca cele menționate reclamă fonduri suplimentare și atunci conducerea de întreprinderi se adresează băncilor pentru a obține credite, dacă se poate cu dobîndă normală, ceea ce le-ar scuti să dea explicații organelor tutelare pentru neajunsurile din activitatea lor.

Fonduri minime pentru realizarea sarcinilor de plan

ÎN LEGĂTURĂ cu toate acestea se ridică unele probleme care țin de domeniul principiilor și de la care nici banca și nici întreprinderile nu trebuie să se abată.

În primul rînd, este de menționat faptul că principiul autogestiei economico-financiare, care trebuie să constituie o regulă de bază în conducerea și desfășurarea activității fiecărei întreprinderi, obligă pe lîngă altele ca o întreprindere să-și desfășoare activitatea cu un volum de fonduri bine precizat, stabilit pe baza sarcinilor de plan în concordanță cu tehnologiile aprobate și cu modul de organizare a relațiilor cu furnizorii și cumpărătorii. Aprovizionarea numai cu ceea ce trebuie și la timp, respectarea riguroasă a ciclurilor de producție așa cum au fost stabilite prin tehnologiile aprobate și realizarea de produse de înaltă calitate care au desfacere asigurată sînt condiții obligatorii pentru realizarea în practică a principiului autogestiei. Dealtfel, din punct de vedere al eficienței economice, problema care se pune este nu numai de a respecta nivelul stocului planificat, dar de a reduce aceste stocuri sub nivelul stabilit pentru a răspunde unei cerințe de bază care prevede că, cu fonduri cît mai

mici, să se obțină o producție cât mai mare.

În al doilea rând, autogestiunea are în vedere ca produsele să se realizeze cu costuri cât mai reduse, fapt ce are consecințe pozitive directe nu numai asupra sporirii beneficiilor, dar și a diminuării fondurilor ce trebuie investite în stocurile de producție, deoarece și acestea urmează să fie mai mici. Din acest punct de vedere trebuie arătat că utilizarea unui volum mai redus de stocuri de valori materiale are din punct de vedere al eficienței o valoare asemănătoare cu aceea a reducerii costurilor materiale de producție și permite economiei o dezvoltare mai accentuată.

În al treilea rând, principiul autogestiunii cere ca fiecare întreprindere să-și acopere integral cheltuielile de producție efectuate din veniturile realizate prin valorificarea producției, să-și constituie fondurile de dezvoltare, de stimulare a colectivului și celelalte stocuri și să satisfacă și obligațiile către societate. O situație inversă este de neconceput, deoarece ar însemna ca anumite întreprinderi să consume de fapt mai mult decât produc, să trăiască din munca altora și nu numai că nu vor fi în stare să-și creeze fondurile necesare, dar vor rămâne financiar datoare și bugetul sau banca ar trebui să le acopere dezechilibrul înregistrat.

Față de cerințele de bază ale autogestiunii, legislația financiară utilizată în prezent în țara noastră are prevederi clare și anume că, întreprinderile pot primi și băncile pot acorda credite pentru finanțarea stocurilor și a celorlalte cheltuieli de producție numai în limita planului de credite și a plafoanelor stabilite pe fiecare întreprindere în parte. Pentru bancă trebuie să primeze nu „justificările” aduse de conducerile întreprinderilor pentru a avea acces la un volum mai mare de credit, ci dimpotrivă faptul că acordând unei întreprinderi credite mai mari este „sprijinită” să nu ia măsuri pentru a înlătura cât mai grabnic cauzele subiective de ordin economic sau organizatoric care au dus la majorarea stocurilor și respectiv la cererea suplimentară de credite. Deși neînțeleasă întotdeauna de către conducătorii de întreprinderi, de regulă cadre cu pregătire tehnică, acțiunea băncii este eficientă atunci când se opune acordării unor credite suplimentare celor rezultate din plan, decât atunci când acordă asemenea credite pentru a nu „deranja” relațiile cu întreprinderile. Poziția intransigentă a băncii trebuie înțeleasă și de conducerile din întreprinderi dar și de lucrătorii bancari ca fiind singura cale justă pentru ca banca să contribuie în fapt la aplicarea strictă a principiului autogestiunii în fiecare unitate economică.

Desigur, în activitatea unei întreprinderi apar și o serie de situații când din motive independente de voința sa în mișcarea stocurilor sînt unele intreru-

peri care necesită pe perioade scurte de timp fonduri suplimentare. Legislația financiar-bancară a prevăzut ca în asemenea situații banca să poată acorda credite pentru nevoi temporare sau alte credite. Acordarea unor asemenea credite, deși constituie pentru întreprinderi un ajutor în activitatea lor și le permite să-și continue nestinșghele procesul de aprovizionare, este din punct de vedere al economiei naționale un lucru nedorit, deoarece ele sînt determinate de fapt de rămînerea pe timp mai îndelungat în circulație a unor stocuri și deci primirea cu întîrziere a acestora de către beneficiar. De aceea, asemenea credite trebuie tratate de bancă cu mare atenție și chiar cu unele rezerve, iar acordarea lor trebuie să fie garantată de înlăturarea rapidă a cauzelor care le-au determinat.

POSSIBILITATEA unei întreprinderi de a rambursa la termen creditele primite denotă că necesitățile economice care au determinat acordarea acestora, respectiv valorificarea în consum sau la desfacere a stocurilor, au fost îndeplinite, astfel că odată cu mișcarea stocurilor a avut loc și o retragere din circulație a banilor emiși odată cu acordarea creditului. **Rambursarea creditelor constituie un moment important în îndeplinirea autogestiunii întreprinderilor și permite băncii să supravegheze în permanență modul în care întreprinderile gospodăresc fondurile materiale și bănești.** Altfel pentru întreprinderi, dar mai ales pentru bancă, este foarte important ca în momentul acordării creditelor să se asigure că acestea vor fi rambursate la termen și să fie luate din timp măsuri ca rambursarea să se realizeze în fapt. De aici decurge marea responsabilitate pe care o are banca, ca organ al statului investit cu drepturi de a emite și a pune în circulație bani, pentru crearea posibilităților de circulație a bunurilor în cadrul producției de mărfuri. Realizînd operații de o asemenea importanță cum este acordarea și rambursarea creditului, respectiv emiterea și retragerea din circulație a banilor, banca este un organ al statului prin care se acționează pentru utilizarea fondurilor bănești ale economiei într-un climat de ordine și disciplină. Conclucînd cu întreprinderile în cadrul desfășurării activității economice, banca trebuie să acționeze pentru a supraveghea continuu și a influența modul în care se utilizează banul public.

Cu toate că activitatea întreprinderilor trebuie să se desfășoare după reguli de planificare bine prevăzute și că există obligația conducerilor de întreprinderi să aplice cu strictete principiul autoconducerii și autogestiunii, este posibil ca în anumite situații în unele întreprinderi să se acumuleze

stocuri de valori materiale mai mari decât cele necesare, să se realizeze produse fără desfacere sau să nu se învaseze la timp contravaloarea mărfurilor livrate, ceea ce dă naștere fenomenului de imobilizare și ca urmare duce la nerambursarea la termen a creditelor primite. Deosebit de negativă este și situația când unele întreprinderi, datorită risipei în utilizarea materiilor și materialelor și a altor cheltuieli neproductive nu reușesc ca din veniturile realizate să-și acopere integral cheltuielile de producție efectuate și, ca urmare, să ramburseze creditele bancare. Aceste situații au efecte negative în primul rînd asupra autogestiunii întreprinderilor în cauză, împiedicîndu-le de altfel să aplice acest principiu. În al doilea rînd, pun banca într-o situație deosebit de dificilă, întrucît prin nerambursarea integrală a creditului este menținută în circulație o cantitate de bani a căror acoperire (garantare) este îndoielnică. Trebuie să fie clar altfel pentru întreprinderi și pentru bancă, că acordarea creditului are caracter de avans, și că trebuie obligatoriu să fie rambursat din veniturile realizate de întreprinderi.

Cunoscînd rolul deosebit de important pe care creditul îl are în punerea și retragerea banilor din circulație și în realizarea autogestiunii în cadrul fiecărei întreprinderi se ridică totuși problema proporției în cadrul căreia creditul să participe la finanțarea activității de producție a întreprinderii. Potrivit unor opinii ale teoreticienilor monetariști, întreprinderile cu activitate constantă și continuă trebuie să-și acopere nevoile de fonduri de regulă din surse proprii și să recurgă la credite numai în situații deosebite, pe perioade foarte scurte de timp și, îndeosebi, pentru faza de circulație din activitatea lor, adică din momentul livrării și pînă la încasarea contravalorii produselor livrate. O anumită justificare a intervenției creditului într-o proporție mai mare există în cazul întreprinderilor cu activitate sezonieră, la care există un decalaj de timp între efectuarea cheltuielilor, obținerea și valorificarea produselor, așa cum este cazul unităților economice din agricultură.

În condițiile aplicării noului mecanism economico-financiar și a principiilor autoconducerii și autogestiunii, perfecționarea și utilizarea din plin a pîrgiilor valorice cum sînt creditul, banii și dobînda sînt de o mare importanță pentru obținerea unei înalte eficiențe în activitatea economică și financiară. Acordînd o atenție deosebită acordării creditului, controlînd pe parcurs modul în care sînt utilizate de întreprinderi valorile materiale creditate și luînd din timp măsuri pentru rambursarea integrală și la termen a creditelor, banca sprijină nemijlocit procesul reproductiv lărgit prin intermediul creditului și emisiunii bănești.

N. PRETORIAN

PROBLEME ALE APROPIERII ȘI EGALIZĂRII NIVELURILOR DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ A ȚĂRILOR SOCIALISTE (III)

ÎN ANALIZA COMPARATĂ a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor socialiste, un rol de primă importanță revine **volumului principalilor indicatori economici pe locuitor**. Desigur, în forma lor valorică mărimile diferențelor indicatori suferă numeroase deformări din care motiv calculele au un grad apreciabil de toleranță, fără a putea însă estompa tendințele.

Procesul egalizării nivelurilor de dezvoltare economică parcurge două perioade: cea a reducerii decalajelor relative și cea a reducerii și lichidării decalajelor absolute. Prin raportarea reciprocă a nivelurilor unor indicatori economici ai țărilor ce se compară se obțin mărimi relative, care arată cât de mult o țară depășește sau este depășită la respectivii indicatori de alte țări — **decalaje relative**. Diferențele dintre nivelurile absolute la un indicator pe locuitor al unei țări față de cei ai altor țări indică **decalajele absolute**. În ambele cazuri, înlăturarea decalajelor economice și durata în care ea se poate produce depind de ritmurile de creștere economică și de mărimea acestor decalaje.

Astfel, **perioada înlăturării decalajelor relative** — în care continuă să se mențină sau chiar se adâncesc decalajele absolute — începe din momentul în care o țară mai puțin dezvoltată din punct de vedere economic realizează ritmuri de creștere mai

Indicatorii cantitativi și decalajele economice

ÎN PERIOADA POSTBELICĂ, țările socialiste europene membre ale C.A.E.R., pe baza uriașelor eforturi ale popoarelor conduse de partidele comuniste și muncitorești din fiecare țară, au obținut rezultate deosebite și în direcția înlăturării stării economice moștenite. Bunăoară, venitul lor național a înregistrat, în perioada 1950—1979, o creștere medie de aproape 7,8 ori (față de creșterea medie mondială de circa 4 ori, de media țărilor capitaliste dezvoltate de circa 3,2 ori, ori de cea a țărilor în curs de dezvoltare de circa 4,2 ori. Cu toate acestea, la o serie de indicatori se mai mențin încă decalaje economice importante între țările socialiste. Întrucât indicatorii valorici au un grad ridicat de variabilitate²⁾, vom apela — cu titlu exemplificativ — pentru evaluarea decalajelor economice, la indicatorul producția de energie pe locuitor (precizăm că este vorba de producție, nu de consum), care evită unele neajunsuri ale indicatorilor valorici și în același timp, permite identificarea unor particularități ale dezvoltării. (vezi tabelul).

Din analiza datelor rezultă unele concluzii edificatoare:

a) Cel mai ridicat nivel al producției de energie electrică pe locuitor l-au avut în 1950 și continuă să-l aibă și în 1979 —

Decalaje între țările socialiste la producția de energie electrică pe locuitor (comparațiile se fac față de R.D.G.)

Țările care se compară *)	Producția de energie electrică pe locuitor (kWh)			Creșteri în 1979 față de 1950—1960	Decalaj absolut kWh/loc.			Decalaj relativ (R.D.G.—100%)			
	1950	1960	1979		1950	1960	1979	1950	1960	1979	
Bulgaria	110	592	3 682	3,5 ori	6,2 ori	— 949	— 1 746	— 2 099	10,4	25,3	63,7
Cehoslovacia	749	1 791	4 484	6,0 ori	2,5 ori	— 310	— 547	— 1 317	70,7	76,6	77,2
R.D.G.	1 059	2 338	5 781	5,5 ori	2,5 ori	—	—	—	—	—	—
Mongolia	27	112	640	23,7 ori	5,7 ori	— 1 032	— 2 226	— 5 171	2,5	4,8	11,2
Polonia	380	987	3 336	8,8 ori	3,4 ori	— 679	— 1 351	— 2 445	36,0	42,2	57,7
România	130	416	2 944	22,6 ori	7,1 ori	— 929	— 1 922	— 2 837	12,3	18,0	50,9
Ungaria	322	763	2 290	7,1 ori	3,0 ori	— 737	— 1 575	— 3 491	30,4	32,6	39,6
U.R.S.S.	507	1 364	4 702	9,3 ori	3,5 ori	— 552	— 974	— 1 079	48,0	58,3	81,3

Calculat după „Narodnoe hozialstvo stran cilenov SEV, 1979 ; Strani cileni SEV, Statisticeskii spravocnik, 1980
*) Nu am inclus în tabel țările socialiste pentru care nu dispunem de date

mari decât țările mai dezvoltate cu care se compară. Cu cât indicele de devansare a ritmului de creștere este mai mare, cu atât perioada de lichidare a decalajelor relative este mai scurtă.

Perioada înlăturării decalajelor absolute începe din momentul în care indicele de devansare a ritmului de creștere (ca raport dintre cele două ritmuri) depășește decalajul relativ, respectiv raportul dintre nivelurile indicatorilor comparați¹⁾. Cu cât această devansare va fi mai mare, cu atât perioada de înlăturare a decalajului absolut va fi mai mică.

1) În legătură cu relațiile cantitative specifice celor două etape ale înlăturării decalajelor economice, a se vedea: „Comertul exterior și cooperarea economică internațională ale R.S.R.” — manual, Academia „Ștefan Gheorghiu”, București, 1979, p. 34—38

2) După structura venitului național creat, România se situează la un nivel destul de ridicat. Astfel, potrivit Anuarului statistic al R.S.R., în 1978 industria și construcțiile dețineau în venitul național o pondere de peste 68%, față de circa 50% în 1950

R.D.Germană, U.R.S.S. și Cehoslovacia. Și dimpotrivă, la cote mult mai scăzute s-au situat, între țările socialiste europene membre ale C.A.E.R. — Bulgaria și România cu mențiunea că în 1979 Bulgaria a depășit sensibil și nivelul Ungariei și cel al Poloniei.

b) Se micșorează decalajele relative. Astfel, față de R.D. Germană, țara cu care este normal să se facă comparațiile, decalajul relativ a scăzut în cei 29 de ani luați în calcul, de peste 6 ori în Bulgaria și de peste 4 ori în România. În cazul României, spre exemplu, nivelul producției de energie electrică pe locuitor constituia în 1950 circa 12% din nivelul R.D.G., iar în 1979 acest indicator depășea 50%.

c) Decalajele absolute arată tendința generală de adâncire, deși nivelele la care ele se prezintă sînt sensibil diferite de la o țară la alta. O situație specifică prezintă Bulgaria unde decalajul absolut față de R.D. Germană era în 1950 de 949 kWh/loc. El a atins un punct maxim în 1975, cînd era de 2 122 kWh pe

locuitor și apoi a început să scadă lent, ajungând la 2 099 kWh pe locuitor în 1979. În cazul României se adâncește decalajul absolut, de la 929 kWh pe locuitor în 1950 la circa 2 840 kWh pe locuitor în 1979, deși în perioada respectivă producția de energie electrică pe locuitor a crescut în România de peste 4,0 ori mai repede decât în R.D. Germană. Urmărind și evoluția altor indicatori fizici pe locuitor, se poate spune că decalajele relative de regulă se reduc, iar cele absolute în general se adâncesc. În același timp însă, dacă la numeroșii indicatori cantitativi locurile frunțase revin R.D. Germane, U.R.S.S. și Cehoslovaciei, totuși la alți indicatori în frunte se situează alte țări. Astfel, România deține primul loc la producția de tractoare la 10 mii locuitori, Cuba la producția de zahăr, iar Mongolia la cea de carne pe locuitor.

Indicatori calitativi ai creșterii

PENTRU ANALIZA nivelului de dezvoltare economică al țărilor socialiste, ca și a decalajelor economice dintre ele vom apela în continuare și la unii indicatori calitativi importanți — cum este productivitatea muncii pe ramuri, care completează în mod obiectiv imaginea dată de indicatorii structurii pe ramuri a producerii veniturii naționale.

Productivitatea muncii în cele două grupe de ramuri pe care le-am analizat (industrie+construcții; agricultură+silvicultură) s-a calculat ca raport între ponderea venitului național creat în ramură și cea a populației ocupate, iar eficiența investițiilor raportând aceeași pondere a venitului național la ponderea investițiilor efectuate în acea ramură. Analiza acestor indicatori ne permite următoarele observații:

a) Productivitatea muncii din industrie, calculată ca raport între ponderea venitului național creat aici și cea a populației ocupate în ramură, se situează, în toate țările analizate, la un nivel superior mediei productivității muncii pe economia națională. În cele mai multe țări, productivitatea muncii în industrie era în 1978 între 1.4 și 1.7 ori mai mare decât media națională a productivității muncii.

b) În schimb, productivitatea muncii înregistrată în agricultură era, pentru majoritatea țărilor socialiste sensibil mai mică decât media productivității muncii pe economie; (reprezentând 0,5—0,9 față de aceasta: numai în Iugoslavia indicatorul respectiv era de peste 3 ori mai mare).

c) Raportul dintre ponderea venitului național creat în fiecare din cele două ramuri principale și ponderea pe care acestea o dețin în investițiile totale indică măsura în care efortul investițional se reflectă în valoarea nou creată, respectiv diferența dintre ramuri în ce privește eficiența economică a investițiilor. Pentru industrie acest raport este, în general, supraunitar (cu excepția Mongoliei), eficiența investițiilor din industrie și construcții fiind, mai mare decât media pe economia națională, respectiv între 1.1—1.8 ori.

d) În agricultură, raportul respectiv arată că efortul investițional este însoțit, în multe țări, de creșteri importante ale venitului național. Astfel, eficiența investițiilor din ramură este supraunitară în Bulgaria, România, Ungaria și destul de apropiat de medie în celelalte țări — R.D.G., Polonia, U.R.S.S., Cehoslovacia. De aici rezultă limpede că eforturile investiționale orientate spre dezvoltarea agricolă intensivă se reflectă destul de favorabil în creșterea venitului național. Tocmai în acest sens sînt analizate, într-o serie de țări, unele carențe ce s-au manifestat și se preconizează măsuri pentru stimularea investițiilor destinate modernizării agriculturii.

Pentru stimularea procesului de egalizare

ATÎT DECALAJELE dintre țările socialiste, cît și cele dintre acestea și țările capitaliste mai dezvoltate pot fi înlăturate, practic, prin asigurarea unor ritmuri de dezvoltare economică mai rapidă a țărilor cu nivele de dezvoltare mai scăzute și în condițiile creșterii mai dinamice a productivității muncii lor sociale. Pentru aceasta se cer însă eforturi deosebite — materiale, umane, de creativitate proprie, precum și largirea colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările socialiste, care să stimuleze procesele de lichidare a decalajelor economice existente între ele.

³⁾ Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Congresul al XXVI-lea al P.C.U.S., Scînteia, 25 februarie 1981

⁴⁾ A se vedea: Ilie Verdet, Cuvîntare la cea de-a XXXIV-a sesiune C.A.E.R., Scînteia, 19 iunie 1980. Vezi, de asemenea Șt. Stancu, Direcții ale dezvoltării colaborării economice și cooperării în producție între țările membre ale C.A.E.R., „Revista economică”, nr. 27/1980

România, ca și celelalte țări socialiste membre ale C.A.E.R., beneficiază de avantajele pe care le creează participarea sa, ca membră fondatoare la activitatea acestei organizații. Așa cum sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Dezvoltăm larg colaborarea și cooperarea cu țările socialiste și, în primul rînd, cu țările socialiste vecine, acordînd o atenție deosebită relațiilor cu marea noastră vecină și prietenă — Uniunea Sovietică... România este hotărîtă să-și aducă și în viitor întreaga contribuție la colaborarea în cadrul C.A.E.R. în scopul satisfacerii necesităților de materii prime, materiale și energie, de mașin-unelte și tehnologii moderne ale țărilor membre, astfel încît activitatea acestei organizații să constituie un adevărat model de raporturi echitabile, de conlucrare fructuoasă între state socialiste, libere și suverane, să dea un nou imbold construcției socialiste și comuniste”³⁾.

Printr-o prezență activă, țara noastră beneficiază de avantajele izvorîte din coordonarea planurilor, ca principală metodă de colaborare, ca și din colaborarea tehnico-științifică, specializarea și cooperarea în producție, din acțiunile ample de colaborare în domeniul financiar-valutar și al comerțului exterior. România participă alături de alte țări socialiste la programele de asistență tehnică, financiară, practică sistemul de prețuri mai puțin influențat de oscilațiile speculative ale pieței mondiale (deși ele reflectă unele tendințe de durată). De asemenea, țara noastră participă activ, împreună cu celelalte țări membre ale C.A.E.R., la amplele acțiuni prevăzute în programele speciale de colaborare pe termen lung, la elaborarea și încheierea de convenții pentru transpunerea lor în viață.

După cum se știe, în Programul complex sînt prevăzute totodată o serie de căi și modalități menite să sprijine eforturile țărilor mai puțin dezvoltate în vederea grăbirii progresului economic și tehnico-științific. Astfel, sînt formulate sarcini privind acordarea unor facilități țărilor cu nivel industrial mai scăzut, cum ar fi: acordarea de asistență tehnică și priorități în alegerea domeniilor de specializare și cooperare, în însușirea tehnicii și tehnologiilor de performanță, în impulsivarea participării lor la lucrările de cercetare științifică, la acțiuni de proiectare în domeniul ale tehnicii avansate etc.

Cu toate acestea, pentru perioada de perspectivă, țara noastră apreciază că ar trebui avute mai mult în atenție o serie de fenomene și procese care-și pun puternic amprenta asupra dezvoltării economiilor naționale, asupra colaborării și egalizării nivelurilor lor de dezvoltare⁴⁾.

Un grup foarte important de probleme se ridică în legătură cu satisfacerea în condiții mai bune a necesităților de materii prime, combustibil și energie ale țărilor membre ale C.A.E.R. Pentru România, problematica menționată are o importanță deosebită. Se știe că țara noastră importă mari cantități de materii prime și combustibili, respectiv importul deține o pondere foarte mare în consumul intern: 89% din minereul de fier, 68% din bauxită, 48% din cărbunele cocsificabil, circa 50% din petrol, aproape întreaga cantitate de bumbac etc. Trebuie precizat că în unele importuri din această categorie ale României, țările socialiste dețin încă o pondere modestă. Dacă se are în vedere creșterea vertiginoasă a prețurilor la materiile prime și la combustibilii pe piața mondială, rezultă că România, pentru cantități relativ constante de materii prime importate, trebuie să plătească sume tot mai mari în devize libere. În asemenea condiții, trebuie să se exporte tot mai mult, pentru a se importa cantitățile necesare de materii prime — iar cînd pentru plată se recurge la credite externe, pentru acestea trebuie să se plătească dobînzii foarte mari, de 12% și chiar mai mult. Ceea ce grevează sensibil asupra balanței noastre comerciale. La această situație mai trebuie adăugat faptul că volumul exporturilor de mașini, utilaje și mijloace de transport ale României către țările membre ale C.A.E.R. a atins o cotă ridicată și se menține, de foarte mult timp, la un nivel relativ constant, față de o scădere relativă a importurilor de materii prime. Pentru a putea asigura continuitatea acestor exporturi, în bună măsură formate din produse mari consumatoare de metal și energie (material rulant de cale ferată, indeosebi de vagoane de marfă, utilaj petrolier, mașini agricole s.a.), rezultă necesitatea largirii colaborării economice cu aceste țări, orientată spre acoperirea consumurilor crescînde de țitei și energie pe care România le efectuează, inclusiv pentru fabricarea produselor menționate, solțitate de către țările partenere. De aceea, așa cum aprecia secretarul general al Partidului Comunist Român, la Plenara C.C. din octombrie 1980: „Trebuie să facem în așa fel încît, în spiritul Statutului și Programului C.A.E.R. să putem, în colaborare cu țările socialiste care fac

prof. dr. Grigore BOTOI
Academia „Ștefan Gheorghiu”

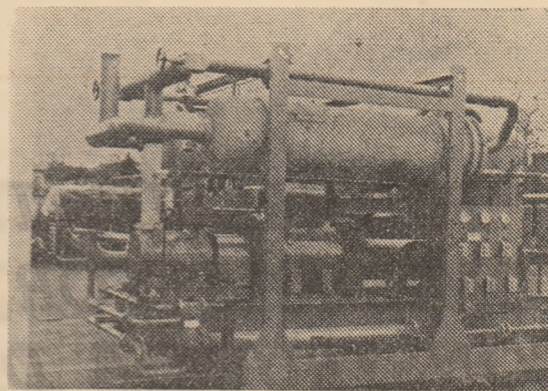
(Continuare în pag. 22)

Resurse alimentare neconvenționale

OAMENII DE ȘTIINȚĂ propun soluții dintre cele mai felurite pentru rezolvarea disproporției, tot mai pronunțate, ce ia naștere între cererea de substanțe proteice și posibilitățile sistemului agricol tradițional de a asigura aceste substanțe. Un astfel de răspuns îl constituie ideea de a se comercializa pe scară largă krillul — o specie de crevete de mici dimensiuni (până la 5 cm) care trăiește în colonii uriașe în apele Oceanului Antarctic. Potrivit unor calcule, omenirea ar putea dispune anual de circa 100—150 milioane de tone de krill ceea ce reprezintă dublul cantității de pește pescuită în momentul de față. Experimentele se află, deja, într-un stadiu avansat. După cum relatează săptămânalul francez „L'Express”, o serie de țări, precum U.R.S.S., Polonia sau Japonia au realizat câteva genuri de produse alimentare umane experimentind, deopotrivă, posibilitatea folosirii făinii de krill în alimentația animalelor. Problemele cele mai dificile ce se cer rezolvate în continuare, pentru a oferi posibilități largi de utilizare a krillului în hrana populației globului, privesc, după cum subliniază sursa citată, cunoașterea în profunzime a factorilor ce asigură echilibrul ecologic al dezvoltării acestei specii de crevete în ecosistemul oceanului Antarctic.

Atenția cercetătorilor se îndreaptă și spre alte surse bogate în substanțe proteice și care pot fi cultivate. Potrivit revistei britanice „The Economist”, firma engleză Ranks Hovis McDougal a pus la punct un procedeu de obținere a proteinelor dintr-o ciupercă microscopică. Acesta constituie una dintre cele 20 de proiecte ce se desfășoară actualmente în lume pentru realizarea de microorganismele pe cale de laborator. Practic, microorganismele cultivate într-un mediu de fermentație de 453 kg pot produce tot atât de multe proteine câte se obțin într-un an de pe 1,400 acri (0,80 ha) cultivați cu soia. Două sînt obstacolele ce stau, încă, în fața generalizării utilizării tehnicilor microbiologice: pe de o parte, rezistența consumatorilor față de aceste produse, iar, pe de altă parte, costurile relativ înalte. În aceste condiții pare probabilă utilizarea cu precădere a acestor proteine în hrana animalelor.

Fermentația anaerobă a efluenților industriali

TRATAREA apelor reziduale în scopul depoluării se realizează în general în stații de epurare ce au la bază principiul noroaielor activate. Un nou procedeu, denumit Bioenergy, destinat în special industriilor agro-alimentare constituie o soluție interesantă pentru tratarea efluenților reziduali, eliminînd complet sau parțial dezavantajele stațiilor de epurare clasice. Metoda se impune prin dimensiunile reduse ale cuvelor în interiorul cărora fermentația metabolică transformă reziduurile biologice într-un amestec gazos bogat în

metan, ce are calități asemănătoare cu cele ale gazului natural. Fermentația metanică desfășurîndu-se optim la 33—38°C, un schimbător de căldură este introdus în cuvă. Schimbătorul este alimentat de către apele calde deversate de uzină. Acest procedeu ingenios de încălzire permite păstrarea în scopuri utile a întregii cantități de gaz.

Randamentul și stabilitatea producției de gaz sînt îmbunătățite datorită unui bioseparator situat în amonte, care reciclează o parte a biomasei și a bacteriilor, conținute în efluentul tratat; în acest mod timpul de staționare a încălzirii biologice scade deoarece populația bacteriană rămîne stabilă în cuvă. În sfîrșit, cantitatea de noroi este foarte scăzută, stabilă și inodoră, ceea ce reduce problemele de eliminare. Economia datorată gazului produs permite amortizarea unei asemenea instalații, experimentată deja la o fabrică de amidon din Anglia, în decurs de cinci ani,

Pompe pentru recuperarea căldurii în industrie

REVISTA „L'Usine nouvelle” prezintă în ultimul său număr două tipuri de utilaje cu evaporatori adaptați pentru recuperarea căldurii, unele funcționînd pe baza unor circuite de apă proprie, numite „inchise” și celelalte pe baza unor circuite cu apă de alimentare, numite „deschise”. Primele, avînd puteri între 21 și 120 kw, funcționează cu ajutorul unor captatori solari sau îngropați pe baza unor circuite de condensare frigorifică sau circuite închise de răcire. Tipurile de pompe funcționînd pe pînze freactice, riuri, lacuri sau pe bază de sisteme de condensare sau de răcire deschise, există într-o gamă de modele ce se întinde între 50 și 900 kw și sînt echipate cu compresoare cu pistoane deschise sau semiermetice.

Pornind de la ape cu temperaturi de 10—35°C se pot obține „surse calde” cu temperaturi ce variază între 30—75°C.

AERUL COMPRIMAT este utilizat pe scară largă în numeroase ramuri industriale. În același timp, pentru producerea lui se consumă cantități relativ însemnate de energie. După calcule efectuate în Franța, circa 75% din prețul metrului cub de aer comprimat revine costului energiei. De aceea, preocupările pentru reducerea consumului energetic la comprimarea aerului sînt și ele deosebit de asidue.

Plecînd de la o altă necesitate, aceea a producerii continue a aerului comprimat, chiar în condițiile unor întreprinderi ale furnizării energiei electrice, s-a recurs la utilizarea turbinelor cu gaz, fiind adoptată o turbină cu un ax, cuplată la compresor printr-un ambreiaj hidraulic. Sistemul s-a dovedit economic și din punct de vedere energetic, cu condiția recuperării căldurii conținute în gazele arse, după

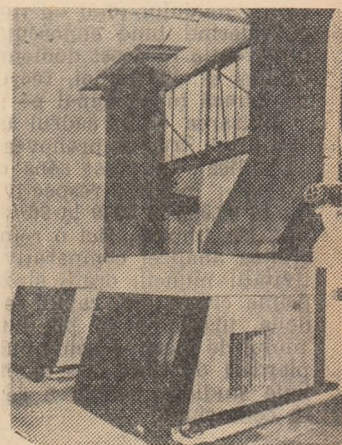
Compresoarele și economisirea energiei

ce au pus în mișcare turbina. La tipurile experimentate, gazele de eșapament au o temperatură de 450°C și ele sînt utilizate pentru producerea de apă supraîncălzită. După calculele efectuate, investiția suplimentară, în raport cu soluțiile clasice, se amortizează în acest caz în doi ani și jumătate.

Intrucît compresoarele nu funcționează permanent la capacitatea maximă, reglarea puterii lor în funcție de necesarul de aer comprimat poate să conducă, de asemenea, la importante economii de energie. În acest sens un pas important înainte s-a făcut odată cu utilizarea microprocesoarelor. Astfel, prin integra-

rea microprocesoarelor, în sistemul de comandă al grupurilor de compresoare în vederea optimizării funcționării acestora, se poate realiza o economie de 6% din consumul energetic.

În sfîrșit, răcirea aerului comprimat este un alt factor care afectează randamentul și eficacitatea compresoarelor. Compresia ideală, care practic nu se poate realiza, este aceea izotermă, fără încălzirea aerului comprimat. În practică, temperatura aerului crește întotdeauna la comprimare, iar recuperarea acestei călduri a devenit posibilă, prin „îmbrăcarea” utilajelor (vezi fotografia). Aerul de răcire care recuperează și căldura radiată

de motoare precum și 95% din căldurile produse prin compresie este utilizat pentru încălzirea încăperilor. După calculele efectuate, la o funcționare zilnică de 8 ore, la un compresor de 100 c.p. se poate realiza o economie anuală de energie echivalentă cu 8,5 tone motorină.

PROGRESUL TEHNIC ȘI ECONOMISIREA FORȚEI DE MUNCĂ ÎN CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE

UNELE ORGANIZAȚII de construcții ale consiliilor populare județene, încheind anul 1980 cu restanțe față de planul fizic la locuințe, au încercat să justifice rămânerea în urmă prin insuficiența forței de muncă — poziție pe care și-au însușit-o uneori, în mod necritic, și organele tutelare. Într-adevăr, lipsa de muncitori s-a putut manifesta la unele șantiere, în unele perioade, la unele meserii — și rămâne de analizat dacă ea nu putea fi atenuată sau înlăturată printr-o mai judicioasă programare a lucrărilor și dirijare a efectivilor de către unitatea respectivă. Dar la nivelul trustului sau întreprinderii, al județului, a prezenta în acest mod problema înseamnă a masca în mod deliberat miezul ei real. „Este inadmisibil — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea la Congresul al II-lea al consiliilor populare — ca, în condițiile României, să ne plîngem de forță de muncă. să ne plîngem că nu putem realiza locuințele planificate și o serie de alte activități, datorită lipsei de forță de muncă! Nu lipsa de forță de muncă se pune astăzi în România! Avem încă suficientă, și problema este de a asigura buna folosire a forței de muncă. toate județele trebuind să acționeze cu toată hotărîrea în această direcție!”

IN CELE CE URMEAZĂ abordăm unele priorități actuale ale utilizării judicioase a potențialului uman în construcția de locuințe, cu referire concretă la **Trustul de construcții-montaj Prahova**. Nu vom include în analiză resursa pe care o constituie participarea cetățenilor, prin muncă patriotică, la execuția unor lucrări la locuințele care le sînt destinate: deși, ca proporții și continuitate, ea tinde să-și piardă caracterul de element aleatoriu, totuși nu poate fi avută în vedere ca o premisă în calculul productivității muncii, deci în dimensionarea necesarului de personal muncitor al unității de construcții și în definirea parametrilor tehnico-organizatorici ai bunei folosiri a acestuia. De asemenea, nu vom insista asupra utilizării fondului total de timp de lucru, considerînd bine cunoscute căile de intervenție în acest domeniu: întărirea ordinii și disciplinei, recrutarea forței de muncă în principal pe plan local și stabilizarea ei în cadrul unității etc. De altfel, trustul prahovean a dovedit că aplică în acest sens o orientare corectă; indicele respectiv a crescut de la 93,5% în 1979 la 96% în anul trecut. (Se impune aici o remarcă: necesitatea analizei comparative a productivității muncii, orare și zilnice. Dacă prima crește mai rapid decît cea de-a doua, înseamnă că pe durata programului de lucru — schimbului — au loc pierderi de timp, ale căror cauze trebuie studiate, pentru a se lua măsuri în consecință.)

IN ANALIZA posibilităților și căilor creșterii productivității muncii, o importanță deosebită prezintă economia totală de muncă socială. Astfel, la determinarea economiei de muncă trebuie să se țină seama nu numai de munca vie depusă pentru obținerea unui anumit produs — în cazul nostru, un apartament — ci și de munca trecută, care de fapt reprezintă

munca vie a lucrătorilor din producția precedentă (ateliere de prefabricate și alte ateliere de producție secundar-industrială pentru construcții, stații de betoane etc.).

În acest sens, partidul și statul nostru au acordat și acordă o atenție deosebită **industrializării construcțiilor**, cu componentele ei fundamentale — tipizare, prefabricare, mecanizare, introducerea unor tehnologii noi, de mare randament. Evoluția recentă a acestui concept a fost corelată cu comandamentul unei raționalizări avansate a consumurilor de materiale, îndeosebi a celor energointensive. Rezolvarea lui îmbină progresul tehnic cu reconsiderarea, sub raportul eficienței globale, a unor elemente tradiționale, modificate pentru alinierea la cerințele contemporane. A obține maximum de efect — execuția ritmică a numărului de apartamente planificat, la nivelul de confort stabilit — cu strictul necesar de resurse înseamnă a **interveni, pentru a menține dinamica productivității, alit asupra consumului de muncă vie, cit și asupra celui de muncă trecută, prin diminuarea lor concomitentă**. Este ceea ce au în vedere directivele de proiectare stabilite și proiectele tip elaborate, materialele și elementele de construcții create în ultima perioadă, potrivit indicațiilor secretarului general al partidului.

Iată un singur exemplu: la execuția blocurilor din panouri mari prefabricate, productivitatea muncii pe șantier (calculată în consum de om-ore pe apartament) este de circa 3 ori mai mare în comparație cu cea corespunzătoare construcțiilor din zidărie din cărămidă. Noile proiecte tip de clădiri de locuit și noile tehnologii de prefabricare intervin însă și în sensul reducerii manoperei în amonte — în fabricile sau poligoanele de panouri, prin înlocuirea elementelor de pereți exteriori tip sandwich (în 3 straturi, dintre care cel intermediar termoizolant)

cu structuri bistrat (rezistență+termoizolație), avantajoase sub triplul aspect al reducerii consumului de materiale energointensive, al diminuării volumului de muncă și al scurtării ciclului de fabricație.

Anul acesta, din totalul apartamentelor prevăzute în planul T.C.M. Prahova, 75% urmează a fi realizate din panouri mari; creșterea cu 15 000 mc/an a capacității poligonului propriu va permite ca în cea mai mare parte, necesarul de prefabricate să fie asigurat din producția industrială a trustului. (De asemenea, în poligon urmează să fie realizate și cabine spațiale, complet echipate și finisate, pentru camere de baie — care la obiect mai necesită doar operații simple, de montaj și racorduri). Din restul de 25%, o parte au ca soluții constructive structuri monolite (diafragme sau cadre din beton armat), industrializarea constînd în tehnologiile folosite pentru unele lucrări specifice: cofrarea cu elemente metalice de inventar, turnarea planșelor prin pomparea betonului. Rămîne deschisă calea inițiativei cadrelor tehnice din trust pentru găsirea unor procedee și metode care să aducă la o productivitate cît de cît comparabilă lucrările de zidărie (la blocurile cu schelet monolit, ca și la cele cu puține nivele din localitățile mici) și, acolo unde prevăd proiectele, cele de șarpantă. Totodată, trebuie folosite din plin posibilitățile existente pentru a extinde execuția centralizată, în ateliere, a unor operații și lucrări (fasonarea armăturilor, croirea geamurilor, prefabricarea instalațiilor etc.), ca o cale pentru folosirea continuă și cu productivitate ridicată a muncitorilor din meseriile respective.

PARCUL de mașini și utilaje al trustului a înregistrat an de an o creștere și modernizare care, însă, nu s-au reflectat corespunzător în mărirea productivității muncii, datorită în principal unor cauze organizatorice. Este necesar ca încă prin grădnicile rețele, lucrările care necesită un anumit tip de utilaj să fie concentrate în timp la nivel de șantier și lot, astfel ca mijloacele de mecanizare să aibă asigurat front de lucru, reducîndu-se stagnările tehnologice și cele determinate de mutarea utilajelor de la un amplasament la altul. Pe de altă parte, **îmbunătățirea indicilor de exploatare a utilajelor** trebuie asigurată prin creșterea duratei de folosire a lor pe parcursul unei zile. În anul 1981, doar circa 50% din parcul de utilaje a lucrat în două schimburi: trustul și-a propus ca în acest an să ridice propor-

ția la 75%, iar în situații deosebite să organizeze chiar lucrul în 3 schimburi.

Influența acestor măsuri se poate determina folosind formula:

$N = (Q_a : W_b) \cdot k \cdot i$,
 în care: N reprezintă economia de forță de muncă; Q_a — producția obținută în perioada analizată; W_b — productivitatea muncii în perioada de bază; k — ponderea muncitorilor care au lucrat în anul de bază la utilajele al căror grad de folosire se îmbunătățește (pentru o pondere de 10% coeficientul este de 0,1); i — creșterea indicilor de folosire a utilajelor în perioada analizată, față de anul de bază.

Diminuarea necesarului de muncă necalificată prin mecanizarea și raționalizarea lucrărilor de săpături, transport, manipulare ș.a., calificarea, ridicarea calificării și policalificarea muncitorilor, perfecționarea lor profesională reprezintă, prin sporul de productivitate pe care îl asigură, surse de economisire a forței de muncă.

Anul trecut, la T.C.M. Prahova au fost cuprinși în cursuri de calificare peste 400 de muncitori, iar alți peste 200 și-au însușit o a doua meserie; nu s-a realizat însă numărul prevăzut de participanți la formele de perfecționare, datorită în primul rând fluctuației efectivelor. Cifrele prevăzute pentru 1981 sînt de același ordin de mărime: este nevoie să se insiste asupra policalificării, care permite o mai bună folosire a muncitorilor în cadrul fluxului lucrărilor de diferite specialități, ca și asupra specializării cerute de utilizarea noilor tipuri de materiale și elemente de construcții.

Economia de forță de muncă ce se poate obține se determină cu formula: $N = (Q_a : W_{bm}) - (K_m : 100) \cdot (W : 100)$ în care Q_a reprezintă volumul producției realizate în perioada analizată, W_{bm} — productivitatea muncii pe muncitor în anul de bază, K_m — ponderea muncitorilor care își ridică nivelul de calificare, W — creșterea productivității muncii acestor muncitori.

FUNDAMENTAREA preliminarilor privind creșterea productivității muncii la nivelul anului cu 9%, ceea ce va echivala cu o economie relativă de 463 de muncitori, trustul a pus principalul accent pe

factorii legați de progresul tehnic, prin valorificarea mai accentuată a componentelor arătate ale industrializării lucrărilor. Efectele perfecționărilor în domeniul organizării producției și a muncii sînt dimensionate cu o pondere de numai aproximativ o cincime din această creștere. Se poate considera că acest aport este sub nivelul posibilităților reale, dacă ținem seama de influența pozitivă pe care o pot avea generalizarea lucrului în acord global la activitățile de bază, auxiliare, secundar-industriale și de prestații în mecanizare, organizarea execuției în flux a blocurilor, concentrarea în brigăzi complexe a echipelor de diferite specialități ce concură la realizarea unui ansamblu de procese tehnologice definit ca parte de lucrare, respectarea metodologiei de programare-lansare-urmărire potrivit sistemului integrat de conducere a producției de construcții-montaj. Evitarea dispersării nerăționale a potențialului la obiectivele în execuție simultană se va putea obține programînd lucrările și alocarea resurselor (forță de muncă, utilaje, materiale și elemente de construcții) strict în funcție de durata normată de realizare pentru diferite categorii de blocuri de locuințe (în funcție de structura constructivă, de numărul de nivele, scări, apartamente).

De altfel, diferiții factori de creștere a productivității muncii sînt în mare măsură interdependenți; bine conduși, ei se cuplează sinergic, pe cînd rezolvați separat și parțial, ei își diminuează propriile efecte, ca și influențele pozitive asupra celorlalți. Este, desigur, dificil să se realizeze dintr-o dată o aplicare globală și generalizată; trebuie avute în vedere o seamă de condiții obiective, dar mai ales subiective — ținînd de constientizarea și antrenarea personalului muncitor — condiții ce nu pot fi create numai prin aprobarea de către adunarea generală a unui program de măsuri sau prin elaborarea unei decizii a consiliului oamenilor muncii. O formulă viabilă de implementare a noului, care a dat rezultate bune și care stă și la îndemîna T.C.M. Prahova, ar fi constituirea unui șantier model — cîmp de experimentare asistat îndeaproape de cele mai bune cadre din

trust și de la care celelalte șantiere ar putea prelua rezolvări puse la punct prin perfecționări succesive, metode, tehnologii și formule de organizare „la cheie”, care să constituie și etalon al eficienței în folosirea forței de muncă.

În sfîrșit, trecînd de la exemplul trustului prahovean pe planul de ansamblu al sectorului construcției de locuințe, opinăm că este momentul să se procedeze efectiv, pe un plan superior față de încercările din trecut, la însoțirea exprimării valorice a productivității muncii (utilă pentru nevoile de planificare generală), de **determinarea ei și în unități fizice naturale**. Aceasta din urmă, instrument pentru determinarea reală, la nivelul unității, a necesarului de forță de muncă în funcție de structura lucrărilor din perioada de plan, ar da încă o valorificare de esență avantajelor tipizării generalizate în construcțiile de locuințe și ar reflecta efectiv influența modificărilor de structuri constructive, tehnologii, materiale. Categoriile și cantitățile de lucrări ar urma să fie raportate la o unitate fizică de calcul convențională — apartamentul de două camere cu suprafață medie, exprimîndu-se în consum de manoperă (ore-om) indicat, ca nivel limită, chiar prin proiectul tip. Productivitatea muncii ar putea fi determinată după formula:

$$W = (Q \cdot K) : T = L : T,$$

în care Q reprezintă producția în unități fizice convenționale (apartament de 2 camere), K — coeficient general convențional de calcul, L — producția respectivă (număr de apartamente, recalculat în unități fizice convenționale), T — timpul total de muncă consumat.

Determinarea pe baze științifice a necesarului de forță de muncă va impune, în fiecare unitate constructoare de locuințe, măsuri pentru alinierea la rezultatele cele mai reprezentative obținute la nivelul sectorului, va evita aglomerarea de efective peste necesarul real pentru compensarea folosirii lor necorespunzătoare, determinînd o însemnată economie de muncă socială.

lector univ. Gheorghe ȘTEFAN
Ploiești

Toleranțe în organizare - toleranțe la calitate

SÎNT încă șantiere de locuințe unde calitatea execuției locuințelor suferă frecvent de un viciu care influențează negativ productivitatea muncii, consumurile de materiale, aspectul și funcționalitatea clădirilor și apartamentelor: **abaterea de la cotele dimensionale indicate în documentație**. Unitatea de măsură fiind centimetrul, toleranța e suficientă — iar normativele și normele de muncă sînt, și ele, destul de elastice — pentru a permite ca **fiecare lucrare și operație să se realizeze rapid și, în același timp, îngrijit**. Totuși, abaterile apar: la elemente de rezistență, la zidării și tencuieli, la montarea instalațiilor, la finisaje. Un gol de ferastră prea mare necesită umplerea spațiului între zidărie și timplărie — completare ce se face cu alt material decît al peretelui, creînd o punte termică (deci, scăderea eficienței încălzirii) și provocînd ulterior fisuri în tencuială. Cînd nivelul pardoselii este sub cota din proiect, ușile rămîn prea scurte, iar în situația inversă ele trebuie tăiate (lucru pe care structura lor celulară, cu ramă îngustă, nu-l permite).

Dezaxarea pe verticală a găurilor din planșee pentru trecerea coloanelor de încălzire centrală face ca în cameră țevile să apară înclinate sau prea depărtate de perete. Etc., etc.

Înlăturarea acestor situații ține de ridicarea calității profesionale a muncitorilor (în marea lor majoritate pregătiți prin cursuri de scurtă durată), dar și de organizarea muncii, care trebuie să creeze nu mentalitatea de „a-i da zor”, ci condiții pentru a se lucra repede și bine. Adică: reparțizarea echilibrată pe formații a muncitorilor cu calificare ridicată; asistența tehnică permanentă din partea maștrilor, tehnicienilor, subinginerilor, inginerilor (inclusiv la citirea planurilor, la trasare); introducerea unei discipline în predarea-preluarea fronturilor de lucru, care să garanteze aplicarea controlului interfațic; penalizarea (prin imputare directă sau prin diferențierea cîștigului în cadrul acordului global) a celor ce execută lucrări care necesită refaceri etc. Plus dotarea echipelor cu instrumente de măsură și control (lipsesc uneori pînă și cele mai banale — metru de timplărie, ruletă, șabloane, nivele cu bulă de aer, fir cu plumb) bine etalonate și întreținute. (A.R.)

PERFECTIONAREA EVALUĂRII EFICIENȚEI ECONOMICE A INVESTIȚIILOR

ÎN TOATE DOMENIILE vieții economice se depun eforturi susținute pentru dezvoltarea producției pe baza celei mai înaintate tehnici, îmbunătățirea continuă a calității produselor, realizarea unei înalte eficiențe, ridicarea calitativă a întregii activități economice. În sfera investițiilor, trecerea la o nouă calitate, reprezentă, mai înainte de toate, îmbunătățirea activității pe șantierele de construcții, gospodărirea judicioasă a fondurilor materiale și financiare, folosirea rațională a resurselor umane, creșterea eficienței economice a investițiilor. Acest aspect, ca de altfel și creșterea complexității fenomenelor și produselor economice, specifică activității de investiții reclamă o serie de perfecționări, care să facă posibilă obținerea unor rezultate superioare în condițiile reducerii cheltuielilor materiale.

În acest sens, în cele ce urmează, în lumina cerințelor noului mecanism economic și pe baza cercetărilor proprii, prezentăm unele considerații care credem că pot contribui la aprecierea mai exactă a activității desfășurate de unitățile economice și permit o evaluare mai realistă a resurselor consumate în raport cu condițiile concrete de edificare a obiectivelor și de desfășurare a producției.

Este cunoscut că în activitatea de investiții se disting două perioade principale și anume intervalul de timp în care se consumă resursele de investiții și intervalul de timp în care funcționează noul obiectiv, respectiv perioada în care se produc efectele economice. Dacă realizarea și punerea în funcțiune a unui fond fix se face într-un interval de timp scurt, de 1—2 ani, durata sa de funcționare este îndelungată, de 20—30 ani, timp în care apar o serie de aspecte economice ce pot influența rezultatele preconizate. De asemenea, trebuie avut în vedere că aceleși fonduri bănești cheltuite, în perioade diferite nu le corespund valori de întreținere egale, nu atât datorită modificării prețurilor (care, totuși, este un fenomen frecvent constatat pe piața mondială și prin urmare trebuie luat în considerare) cât mai ales faptului că din primele sume se pot realiza efecte sporite prin reinvestirea lor. În literatura de specialitate se recomandă ca în asemenea situații să se aplice **calculul de actualizare**. La noi, la asemenea calcule de actualizare se apelează sporadic sau aproape deloc. Ținând seama de avantajele pe care le creează folosirea calculului de actualizare la adoptarea deciziilor de investiții, considerăm necesară utilizarea acestor calcule, mai ales în cazul marilor obiective de investiții care acoperă o perioadă îndelungată de timp, atât în execuția cât mai ales în funcționarea lor. Utilizarea metodelor de actualizare în fundamentarea indicatorilor de eficiență economică a investițiilor permite o apreciere mai justă a eforturilor și a rezultatelor obținute și asigură comparabilitatea datelor, care în realitate sînt înregistrate în perioade de timp diferite. Această necesitate iese mai mult în evidență în condițiile noului mecanism economico-financiar, cînd întreprinderile sînt chemate să-și gospodărească cu spirit de răspundere fondurile de care dispun, să urmărească echilibrarea bugetului propriu de venituri și cheltuieli, să acorde o deosebită atenție modului în care urmează să-și cheltuiască fondurile, să chibzuiască profund asupra rezultatelor pe care le vor obține.

LA EVALUAREA proiectelor de investiții, calculele de eficiență economică se fac comparînd valoarea totală a resurselor consumate cu efectele dintr-un an. De exemplu, indicatorul durata de recuperare a investiției se calculează prin raportarea volumului total al investițiilor la beneficiul anual; la fel, indicatorul investiția specifică se calculează prin compararea investițiilor totale cu capacitatea anuală de producție etc. Prin urmare, în ambele cazuri s-au luat în considerare efectele anuale și nu cele totale (beneficiul anual, respectiv capacitatea anuală de producție). Or, efectele obținute în urma realizării obiectivelor de investiții

nu se rezumă numai la cele dintr-un an ci la o perioadă cu orizont de timp îndelungat (20—30 ani, după cum am arătat, sau chiar mai mult uneori). De aceea, propunem ca la adoptarea deciziei de investiții să se ia în considerare și indicatori de eficiență globală, care să însumeze rezultatele obținute în întreaga perioadă de funcționare a obiectivului. Un asemenea indicator îl constituie **randamentul economic** care a fost propus prin intermediul revistei „Probleme economice” încă din anul 1972¹⁾. În principiu modul de calcul al acestui indicator

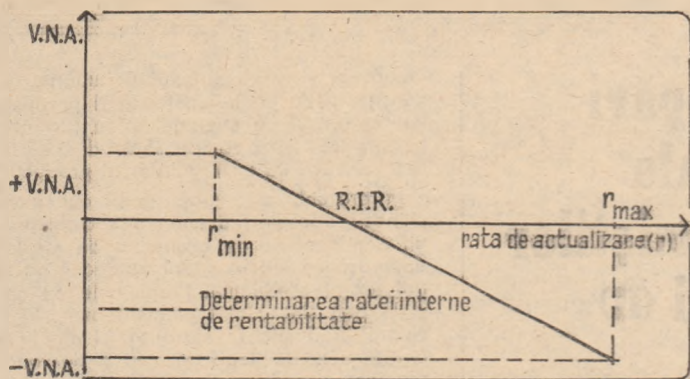
este următorul: $R = \frac{B_t}{I}$ în care: R = randamentul economic;

B_t = suma beneficiilor anuale pe întreaga perioadă de funcționare a obiectivului; I = valoarea investiției. După cum se observă acest indicator ia în considerare la numărătorul fracției — suma beneficiilor obținute în cursul întregii perioade de funcționare a obiectivului de investiții respectiv. Menționăm că în alte țări există asemenea indicatori de eficiență globală fără de care nu se adoptă deciziile de investiții. De asemenea, metodologia Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare prin întreaga sa concepție ia în considerare toate rezultatele obținute în decursul anilor cît va funcționa obiectivul. Rezultă deci necesitatea ca, la stabilirea acestor indicatori globali să se analizeze o perioadă de timp cu orizont cît mai îndepărtat. În literatura de specialitate se prezintă diferite procedee de calcul al acestui orizont, dar care este mai greu de stabilit datorită incertitudinilor ce pot apare în procesele economice îndelungate. Pentru a evita acest neajuns poate fi luată în calcul durata normată de serviciu sau, în cazul unor instalații complexe, care conțin mai multe utilaje cu durate diferite, durata de serviciu a utilajului conducător. În aceste cazuri beneficiile totale ar urma să se calculeze prin produsul dintre beneficiile anuale și durata de serviciu normată.

Un obiectiv de investiții nu funcționează izolat ci este în legătură cu o serie de furnizori care-i asigură necesarul de materii prime, materiale, combustibil, piese de schimb etc., unități care se află în amontele său. De asemenea, viitorul obiectiv va furniza beneficiarilor (întreprinderilor din aval), produsele sale care constituie pentru ei semifabricate sau subansamble. În aceste condiții, rezultatele economice ale întreprinderilor din aval vor depinde de calitatea produselor și prețul la care se livrează subansamblele de către unitatea de bază. Dacă se cuantifică numai rezultatele imediate, obținute la viitorul obiectiv economic, calculele sînt incomplete, deoarece trebuie avute în vedere și **efectele propagate la unitățile beneficiare din aval**. Numai în acest fel se poate face o apreciere reală a efectelor obținute de fiecare unitate în raport de eforturile prestate. În acest sens, în analiza proiectelor de investiții ar fi oportun să se calculeze indicatori de eficiență care să se refere nu numai la rezultatele obținute la un anumit obiectiv de investiții ci la însumarea acestora cu efectele obținute în cadrul întreprinderilor beneficiare, întreprinderi situate în aval.

ÎN ACTIVITATEA PRACTICĂ se constată că la același volum de efecte economice obținute se pot face fie eforturi mai mari de investiții, fie eforturi suplimentare cu cheltuielile de producție. Un efort suplimentar de investiții permite achiziționarea unor utilaje mai perfecționate, cu randamente economice superioare, adoptarea unor tehnologii îmbunătățite care creează condiții pentru o mai bună folosire a materiilor prime, creșterea productivității muncii etc., toate acestea avînd efecte pozitive asupra nivelului cheltuielilor de producție. Considerăm că în momentul actual, cînd criza energetică și a materiilor prime a devenit o realitate pentru tot mai multe țări, se justifică alegerea acelor variante care asigură cheltuieli anuale de producție mai mici, chiar dacă

¹⁾ Ion Romănu. Un nou mod de cercetare a eficienței economice a investițiilor, în revista „Probleme economice” nr. 5/1972, p. 19—23

pentru aceasta ar fi nevoie de cheltuieli suplimentare de investiții. Acest aspect capătă o importanță și mai mare dacă viitorul obiectiv va consuma cantități mari de combustibili, energie electrică, materiale deficitare. Dacă realizarea unor obiective va necesita volume de investiții mai mari, dar acestea le va asigura condiții pentru realizarea unor economii la cheltuielile de producție, în special la cele materiale, acestea ar trebui să aibă prioritate deoarece vor permite obținerea unei eficiențe economice ridicate pe termen lung și vor contribui la gospodărirea superioară a resurselor.

În perioada de funcționare a unui obiectiv pot apărea diverse situații nefavorabile, cum ar fi lipsa de materii prime, de forță de muncă, defecțiuni tehnice etc., care să ducă la folosirea incompletă a capacităților de producție și deci la diminuarea rentabilității întreprinderii. În aceste condiții se impune determinarea prin calcul și normarea unui „prag” de eficiență, reprezentând limita minimă de folosire a capacităților de producție, sub care nivelul activității întreprinderii nu poate să coboare deoarece ar înregistra pierderi; aceasta ar permite să depistarea cauzelor care influențează negativ gradul de folosire a capacităților de producție pentru luarea măsurilor corespunzătoare care să contracareze efectul negativ ce poate să apară.

Formula după care se stabilește nivelul minim de folosire a capacităților de producție, pentru care unitatea economică

obține beneficiul planificat este:
$$x = \frac{C F}{P M - C V} \cdot 100$$
 în care:

x = pragul de rentabilitate; $C.F.$ = nivelul cheltuielilor fixe; $P.M.$ = valoarea producției marfă; $C.V.$ = cheltuielile variabile. Bineînțeles că acesta nu ar avea numai valoarea unui indicator de eficiență economică ci ar reprezenta un instrument pus la dispoziția conducerii obiectivului industrial pentru a aprecia nivelul sub care nu poate scădea folosirea capacităților de producție.

În vederea asigurării autogestiunii economico-financiare și a cointeresării oamenilor muncii în obținerea de rezultate cât mai bune, la nivelul fiecărei întreprinderi s-au constituit o serie de fonduri proprii. Unul dintre acestea este fondul de dezvoltare economică a întreprinderii. În conformitate cu prevederile legale în vigoare, mijloacele fixe realizate pe baza acestui fond urmează același regim de amortizare ca și fondurile fixe finanțate de la buget. Or, efortul întreprinderii pentru realizarea fondurilor fixe respective este diferit, în funcție de sursa de finanțare (de la bugetul statului sau bugetul întreprinderii). Pentru stimularea unității în gospodărirea cât mai bună a resurselor, s-ar impune ca fondul de amortizare să rămână la dispoziția întreprinderii atunci când mijloacele fixe au fost achiziționate prin autofinanțare.

PENTRU SPORIREA RĂSPUNDERII colectivelor de oameni ai muncii din fiecare întreprindere economică în gospodărirea fondurilor și întărirea disciplinei financiare, precum și a creșterii eficienței economice, s-a introdus **bugetul de venituri și cheltuieli** al întreprinderii, care urmează să se generalizeze, cuprinzând și unitățile din sfera neproductivă. În prezent la aceste unități nu se calculează amortizarea; după cum este cunoscut sînt supuse regimului amortizărilor numai fondurile fixe aparținînd unităților economice. În vederea evaluării cât mai exacte a nivelului cheltuielilor, la instituțiile cu caracter neproductiv se impune deci calcularea fondului de amortizare aferent construcțiilor social-culturale. Acest fapt poate constitui premisa trecerii la elaborarea bugetelor de venituri și cheltuieli și la unitățile din sfera neproductivă.

În condițiile elaborării planului național unic, pornindu-se de la întreprinderi crește tot mai mult rolul actelor normative. În acest context se impune elaborarea unor măsuri normative științifice fundamentate care să servească la adoptarea deci-

ziei optime de investiții și care să cuprindă cât mai multe aspecte (consumul de energie, combustibil, materii prime etc.). Această propunere se înscrie pe linia indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 13 iunie 1980 cînd arăta că: „Trebuie cu mult mai multă fermitate să încheiem lucrările pentru normarea științifică a consumurilor energetice și materiale, pornindu-se de la cele mai bune realizări”. La fundamentarea normelor trebuie să se aibă în vedere perspectivele viitoare de dezvoltare ale ramurilor și subramurilor economiei naționale, modificările ce pot interveni în concepția construirii utilajelor, tendințele noi apărute în procesele tehnologice de fabricație etc.

O investiție înseamnă o cheltuială certă de fonduri financiare și mijloace materiale pentru un rezultat viitor ce conține elemente de incertitudine. Pe parcursul desfășurării procesului de investiții și de producție se pot ivi unele cauze care vor putea influența rezultatele economice și anume: prelungirea duratei de realizare a obiectivului sau de atingere a parametrilor proiectați; depășirea volumului de investiții prevăzut inițial; creșterea prețului la materiile prime și materiale; modificări ale cererii produselor respective pe piața mondială ca urmare a apariției unor noi tipuri, modificări ale prețurilor produselor finite care se desfac pe piața externă etc. Toate aceste schimbări antrenează modificarea nivelului de eficiență economică a proiectului de investiții, fapt ce impune o analiză a sensibilității acestuia față de eventualele modificări conjuncturale viitoare. În acest sens, considerăm că ar fi bine ca la fiecare proiect, să se simuleze astfel de modificări, după care să se calculeze indicatorii de eficiență economică și să se constate față de ce modificări eficiența economică a proiectului este mai sensibilă, precizînd acest aspect, în documentația de investiții. În acest mod beneficiarul poate să ia din timp toate măsurile, să confrunte performanțele produselor cu evoluția produselor similare de pe piața mondială, pentru a putea contracara efectele negative ale acestor modificări. Indicatorul care cuantifică cel mai bine aceste modificări este „rata internă de rentabilitate”, asupra căreia ne vom referi în continuare.

ROMÂNIA participă din ce în ce mai mult la constituirea unor societăți mixte. De asemenea, ca membră a Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare, beneficiază de credite bancare pentru realizarea obiectivelor de investiții. Evaluarea unor astfel de proiecte se face în baza metodologiei B.I.R.D. Considerăm că unui indicator din metodologia B.I.R.D. prezintă un interes deosebit chiar și pentru investițiile care se realizează fără participarea acestui organism, deoarece facilitează dezvoltarea unor aspecte foarte semnificative necesare procesului de adoptare a deciziilor. Unul din acești indicatori este „Rata internă de rentabilitate” (R.I.R.) pe baza căruia se poate stabili „puterea economică” a viitorului obiectiv, respectiv nivelul de eficiență economică ce se va realiza, și se pot compara rezultatele obținute cu eficiența normală sau obținută la obiective economice similare din țară sau străinătate.

Nivelul acestui indicator poate fi stabilit grafic (vezi fig.) prin reprezentarea într-un sistem de axe rectangulare a evoluției venitului net actualizat la diferite rate de actualizare. În acest scop se reprezintă pe abscisă diverse rate de actualizare iar pe ordonată nivelul venitului net actualizat corespunzător, în așa fel încît pentru o anumită rată venitul net să fie pozitiv, iar pentru alta negativ. Unind cele două puncte, corespunzătoare venitului net actualizat, se obține, la intersecția cu abscisa, rata internă de rentabilitate.

Apreciem că folosirea acestui indicator, alături de ceilalți care figurează în metodologia actuală, ar fi deosebit de utilă, atît din punct de vedere al băncii finanțatoare cît și al beneficiarului de investiție. În baza acestui indicator nu vor fi acceptate decît proiectele la care rata internă de rentabilitate este mai mare sau cel puțin egală cu coeficientul normat de eficiență economică. Cu cît rata internă de rentabilitate va fi mai mare, comparativ cu coeficientul normat de eficiență, cu atît rezultatele economice pe care le va obține obiectivul de investiții vor fi mai mari.

Pe baza celor prezentate, considerăm că utilizarea unora dintre aceste propuneri, în cadrul metodologiei de analiză a eficienței economice din țara noastră, ar crea condiții pentru o mai bună evaluare a nivelului eficienței economice, cunoașterea limitei minime de folosire economică a capacităților de producție, cointeresarea în mai mare măsură a întreprinderilor în gospodărirea judicioasă a resurselor de care dispun și implicit ar contribui la adoptarea unor măsuri care să constituie pirghii eficiente în contextul noului mecanism economic.

prof. dr. Ion ROMĂNU
lector univ. Ion VASILESCU

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

Natura economiei socialiste
și producția de mărfuri

CARE sînt principalele elemente care, în concepția economiștilor chinezi, jalonează contextul problematic privind natura economiei socialiste și a producției de mărfuri în socialism? Dezbaterile economiștilor amintiți pornesc de la câteva premise: (1) economia socialistă este o economie planificată, ceea ce nu exclude existența producției de mărfuri; (2) ea este o economie bazată în principal pe producția de mărfuri fără să fie în întregime o economie de mărfuri; (3) ea este o economie planificată bazată pe proprietatea comună asupra mijloacelor de producție; (4) ea reprezintă o unitate între planificare și producția de mărfuri.

În ceea ce privește primele două premise, care se referă la sfera producției de mărfuri în socialism, nefiind contestată în nici un fel natura de marfă a bunurilor de consum și a produselor vindute de comunele populare, discuțiile sînt focalizate asupra naturii mijloacelor de producție. Astăzi se opinează că mijloacele de producție sînt și ele mărfuri. Argumentele aduse în favoarea acestui punct de vedere de economiștii chinezi se referă la natura universală a mărfurilor, mijloacele de producție fiind și ele un produs al muncii care posedă valoare de întrebuințare și valoare de schimb, fiind achiziționate de întreprinderi; de asemenea, se apreciază că producția constituie un proces integral care include producția și circulația mijloacelor de producție, iar valoarea bunurilor de consum conține și pe aceea a mijloacelor de producție consumate pentru fabricarea lor; se consideră că schimbul de produse între întreprinderi, inclusiv a mijloacelor de producție, se face pe baza principiului echivalenței, ceea ce reprezintă o caracteristică esențială a schimbului de mărfuri (1).

Preocupări
actuale
ale economiștilor
chinezi (II)

Păstrind discuția în același cadru este de remarcat încă un aspect care are importante consecințe pentru practică. Fiecare întreprindere posedă și utilizează mijloacele sale de producție și celelalte resurse de care dispune cu o anumită eficacitate, realizînd beneficii mai mici sau mai mari, avînd interese financiare proprii, ceea ce face ca ele să trebuiască să fie recunoscute ca producători relativ independenți de mărfuri și să li se acorde o relativă independență în producția și schimbul acestor mărfuri. (4) A nu considera mijloacele de producție ca marfă înseamnă a persista în vechea greșală cînd întreprinderile erau dotate cu fonduri de la stat fără să fie obligate să le restituie și să urmărească în modul cel mai riguros utilizarea acestor fonduri cu maximum de eficiență.

Legea valorii ca regulator
al producției

ACȚIUNEA LEGII VALORII, care guvernează producția de mărfuri, determină ca mărfurile să fie schimbate la valoarea lor. Ea este un regulator al economiei de mărfuri prin faptul că distribuția muncii sociale între diferite sectoare ale producției se realizează proporțional cu cererea socială. În condițiile economiei socialiste era acceptat că legea valorii acționează

îndeosebi în sfera circulației bunurilor de consum și că ea influențează și producția lor, în sensul că cheltuielile de producție trebuie să fie compensate, dar că nu funcționează ca un regulator al producției.

În prezent, cei mai mulți economiști chinezi, abordînd economia socialistă ca un gen specific de economie de mărfuri, opinează că legea valorii operează ca regulator al producției. Problemele pe care și le pun sînt cum reglementează legea valorii producția în socialism și cum este legată această lege de cea a dezvoltării planice proporționale a economiei și de legea economică de bază a socialismului?

În contextul actual al efortului de modernizare, economiștii chinezi au revăzut o serie de aspecte și în acest domeniu. Astfel, este avansată ideea că legea dezvoltării planice proporționale prezintă elemente comune cu legea valorii, amîndouă urmărind să adapteze producția socială la cerințele sociale, să distribuie munca socială, atît cea vie, cît și cea trecută, încorporată în mijloacele de producție, în concordanță cu cerințele societății. Legea dezvoltării planice proporționale reclamă o distribuție a mijloacelor de producție și a forței de muncă între diferitele sectoare ale economiei naționale, proporțional cu cerințele sociale. Legea valorii, la rîndul ei, solicită un schimb echivalent al produselor în concordanță cu munca socialmente necesară conținută în ele, necesitînd astfel o distribuție a întregii munci sociale, între diferitele ramuri de producție, în concordanță cu cererea socială. În cele mai recente discuții ale economiștilor chinezi sînt criticate opticele convenționale care considerau legea valorii ca un „perturbator”, ca un factor, care prin însăși natura sa, tinde să perturbeze pro-

FIȘE

OPREA PARPALĂ

ECONOMIA
ȘI
POLITICA
AGRARĂ

● Recent, în Editura Didactică și Pedagogică, a apărut volumul „ECONOMIA ȘI POLITICA AGRARĂ ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA”, purtînd semnătura profesorului Oprea Parpală. Pe parcursul celor aproape șapte sute de pagini volumul abordează problemele de bază ale eco-

nomiei agrare, etapele fundamentale ce au caracterizat evoluția agriculturii românești în anii construcției socialiste. Locul agriculturii în complexul economic național, conducerea și planificarea agriculturii, căi de creștere a eficienței folosirii pămîntului în agricultură, baza tehnico-materială și forța de muncă – iată câteva din problemele investigate într-o primă parte a lucrării. Desfășurînd, în continuare, analiza asupra principalelor ramuri de producție agricolă – vegetală și animală – autorul caută să desprindă și acele soluții tehnico-organizatorice care, în condițiile proprii economiei românești, a condițiilor geoclimatice existente, pot contribui la creșterea eficienței economice, la sporirea producțiilor agricole și asigurarea, pe această cale, a premiselor ridicării nivelului de trai al populației.

Prognoza consumului
populației

● Datorită implicațiilor pe care le are asupra volumului și structurii producției de bunuri de consum – și, indirect, asupra întregii activități economice –, evaluarea cît mai corectă a cererii de consum a populației reprezintă un domeniu de netăgăduită actualitate pentru cercetarea economică. Pentru a fi utilă și a oferi informații viabile, afirmă Petrasin Petrasinovic în articolul „Predvidanje potrošnje trajnih potrosnih dobara” (Prognoza consumului de bunuri de uz îndelungat), publicat în numărul 3-4 din 1980 al revistei PROBLEMI SPOLINE TRCOVINE I KONJUNKTURE, o atare investigație nu se poate menține la nivel global, ci trebuie să urmărească comportamentul de consum al populației pe componentele sale principale. Una din aceste componente o reprezintă

și consumul bunurilor de folosință îndelungată. Acesta vădește o serie de caracteristici specifice care pot sugera o similitudine între consumul de bunuri de folosință îndelungată și investiții: veniturile pe locuitor, nivelul de echipare a gospodăriilor, condițiile de obținere a creditelor, nivelul prețurilor stabilit pentru celelalte bunuri de consum etc. Se adaugă, de asemenea, intervențiile la care sînt supuse bunurile de folosință îndelungată pe parcursul exploatarea lor: reparații, substituirea unor părți componente, sau, dimpotrivă, înlocuirea acestora mai rapidă ca urmare a uzurii morale. Pentru a reflecta acest proces în dinamică și complexitatea sa, opinează P.P., prognoza asupra consumului de bunuri de uz îndelungat trebuie să imbine metodele statistico-matematice, cantitative, cu cele psihosociologice, de factură calitativă.

cesul de planificare a economiei naționale și să joace un rol negativ în dezvoltarea economiei socialiste³⁾. Astăzi, admitând că economia socialistă este o economie de mărfuri, ei recunosc rolul de regulator al legii valorii în tandem, într-o strinsă corelație, cu planificarea de stat⁴⁾. Se subliniază că, spre deosebire de capitalism, unde legea valorii acționează în mod spontan, în spatele producătorilor, în socialism ea poate fi controlată și aplicată conștient de către planificatori.

Rolul pieței și planificării

DACĂ SE ADMITE că economia socialistă este o economie de mărfuri, ca un prim pas, că în aceste condiții în socialism acționează o interdependență strinsă între legea dezvoltării planificate și legea valorii, în dezbaterile economiștilor chinezi apare în mod logic o a treia zonă de preocupări și anume **privind rolul pieței și relațiile sale cu planificarea în socialism**.

Discuțiile pornesc de la întrebarea: într-o societate socialistă bazată pe proprietatea comună asupra mijloacelor de producție este oare necesară influențarea economiei prin piață? Și dacă da, de ce? Se pleacă de la câteva premise care fac necesară o asemenea influențare. În primul rând, economiștii chinezi observă că cererea socială se modifică continuu, iar planificarea economică nu poate veni rapid în întâmpinarea asigurării cerințelor populației decât dacă ține seama de mecanismele pieței. În al doilea rând, se consideră că diferitele unități economice în socialism se regăsesc ca producători de mărfuri, într-o relativă independență, deosebindu-se unii de alții în ceea ce privește randamentele cu care lucrează, productivitatea muncii și rezultatele economico-fi-

nanciare pe care le obțin. Pornind de la acest fapt, se consideră că statul poate interveni în activitatea unităților economice numai ținând cont de competiția lor pe piață.

În studiile economiștilor chinezi este sesizat un aspect important al problemei puse în discuție. Adesea, chiar atunci când era acceptat în principiu rolul producției de mărfuri, al legii valorii și al mecanismelor pieței, ele erau considerate ca excluzându-se reciproc cu planificarea economică.⁵⁾ Aspectul sesizat prezintă fără îndoială un element central, pentru că o astfel de abordare are drept consecințe separarea producției de cerere, ruperea prețurilor de valoare, diminuarea cointeresării unităților economice și deformarea rezultatelor economico-financiare ale activității proprii.

Sesizând că economia planificată nu exclude rolul pieței, economiștii chinezi arată că antiteza economiei de piață nu este economia planificată, ci economia naturală. Ei arată că dacă relațiile de piață pot fi marcate de spontaneitate și anarhie aceasta depinde de sistemul de proprietate. Într-o economie bazată pe proprietatea socialistă, activitatea pieței poate fi controlată în mod conștient și utilizată în scopul perfecționării planificării dezvoltării. Astfel, în cadrul dezbaterilor mai recente ale economiștilor chinezi se subliniază ideea potrivit căreia planificarea producției întreprinderii trebuie să se bazeze pe cererea socială și pe contractele existente între producători și beneficiari, iar întreprinderile să devină deplin responsabile pentru rezultatele lor economico-financiare. Ei sint de părere că problema cheie a reformei economice a Chinei nu constă în soluția dată dihotomiei centralizare-descentralizare, ci în recunoașterea independenței întreprinderilor. Astfel, fiecare întreprindere trebuie să devină un organism dinamic a cărui acti-

vitare să fie ghidată prin plan, dar să fie capabilă să aibă inițiative care să ducă la rezultate economico-financiare superioare și să-și asigure dezvoltarea.

Consecvenți acestei logici, unii dintre ei sint de părere că nu poate exista producție de mărfuri fără competiție, care devine o forță importantă ce împinge societatea înainte. Spre deosebire însă de capitalism, unde concurența agravează anarhia producției, ca urmare a speculației și a goanei după profitul maxim, în socialism ea constituie un mijloc de a promova progresul tehnologic și economic. Întreprinderile trebuie să-și subordoneze propriile interese celor generale ale societății, dar aceasta nu înseamnă că ele nu trebuie să urmărească și interesele proprii ce decurg din situația lor de agenți ai creșterii economice, să-și asigure dezvoltarea. Relațiile dintre întreprinderi sint preconizate, în această viziune, să fie și ele bazate pe interese economice, iar conducerea statului trebuie să se manifeste prin mijloace economice și nu administrative.

dr. Ioniță OLTEANU

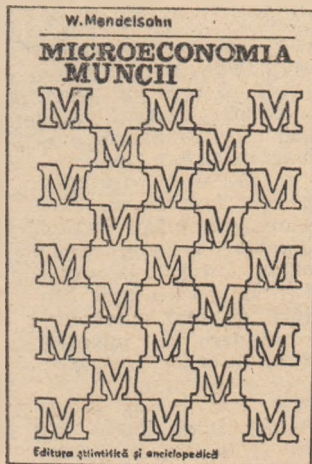
³⁾ vezi Feng Baoxing, Wan Xin și Zhang Dajian „The Socialist Economy Is a Unity of Planned Economy and Commodity Economy“, în Shehui Kexue Zhanxian (Social Science Front), nr. 3, 1979

⁴⁾ vezi Zhang Chaozun, Xiang Qiyuan și Huang Zhenqi, „The Socialist System of Ownership by the Whole People and Commodity Production“ în Jingji Yanjiu (Economic Studies), nr. 4, 1979, p. 74.

⁵⁾ vezi Gao Zhihua, What Is the Best Economic Setup for China? Economists Discuss Socialist Commodity Production and Restructuring the Economy, în Social Science Review, nr. 1, 1980

⁶⁾ vezi Jiang Xueme, „Co-ordination of Planned Re-adjustment and Market Regulation“ în Jingji Yangiu (Economic Studies) nr. 8, 1979, p. 53

⁷⁾ vezi Liu Guoguang și Zhao Reuwei „Relationship Between the Plan and the Market in a Socialist Economy“, în Economic Studies nr. 5, 1979, p. 46

● Situându-se, din punct de vedere istoric, în avanscena cercetărilor de economie concretă, elementele de perfecționare a organizării producției și a muncii – denumite generic microeconomie – nu și-au pierdut din însemnătate prin sporirea ponderii

problemei macroeconomice. În fapt, realizarea practică a unor ritmuri de dezvoltare, conturarea unei structuri economice eficiente care să permită valorificarea superioară a factorilor de producție sint nemijlocit condiționate de eficiența cu care se desfășoară munca la nivelul de bază al întreprinderii, secției, atelierului sau utilajului de producție. În această perspectivă cercetătorului economist i se deschide un cimp vast de investigație, o dovadă în acest sens constituind-o și recenta lucrare semnată de W. Mendelsohn „MICROECONOMIA MUNCII“, tipărită la Editura Științifică și Enciclopedică. Volumul este structurat pe două grupuri mari de probleme: creația de valoare în cadrul microprocesului de producție, în care sint adincite o serie de aspecte privind performanța în muncă, posibilitățile de cuantificare a performanței, consumul productiv etc., și o a doua grupă axată pe probleme de valorificare a resurselor existente la nivel microeconomic. Autorul

analizează în acest cadru probleme ale sporirii productivității muncii și corelarea acestui indicator cu ansamblul indicatorilor specifici activității microeconomice.

Repertorierea produselor industriale

● Proiectul organizării unei bănci de date care să repertoriizeze și să memorizeze produsele industriale aflate în fabricație în economia franceză a prins contur laptic. După cum semnaleză revista „SCIENCE ET VIE“ în articolul „Tecdata commence a repertorier les produits industriels“, publicat în numărul său din martie a.c., acest sistem va permite furnizarea operativă a unor informații amănunțite, informații ce acoperă principalele caracteristici tehnico-economice asupra unui număr de 500 mii de produse industriale. Acest sistem informatic modern oferă certe avantaje producătorilor: a) elimină aproape integral din activitatea compartimentelor tehnice

FIȘE

ale întreprinderilor cea parte – care în prezent reprezintă circa 25% – destinată informării tehnico-economice; b) permite o evaluare relativă a prețurilor diferitelor produse; c) asigură o informare operativă asupra produselor noi lansate pe piață și care pot fi utilizate ca substituenți pentru produsele aflate în fabricație. După cum se arată în articol, sint avantaje care apar la o evaluare pe termen scurt. Într-o perspectivă mai largă, însă, se subliniază în revistă, costul relativ redus al folosirii serviciilor sistemului Tecdata (cum este denumită banca de informații pentru produse industriale) permite întreprinderilor mijlocii și mici, care pînă în prezent nu își puteau organiza servicii puternice de marketing, să depisteze acele domenii tehnologice în care pot deveni competitive.

Apropierea și egalizarea nivelurilor

(Urmare din pag. 14)

parte din acest organism, să ne satisfacem într-o măsură mai mare necesitățile de materii prime, necesitățile de materiale, de utilaje, pentru a nu mai recurge la importuri pe de-zeve libere într-o proporție așa de mare⁵⁾.

În acest sens România a propus, la a XXXIV Sesiune a Consiliului, numeroase măsuri, între care și urmărirea obiectivului de a se asigura, prin colaborarea în cadrul C.A.E.R. un nivel apropiat de aprovizionare cu țiței, cu alți combustibili și energie, care să permită un consum apropiat pe locuitor, de sigur ținându-se seama și de resursele proprii.

Totodată, România a formulat propunerea de a se elabora un program de colaborare pe termen lung în vederea satisfacerii mai depline a necesarului țărilor la produse petrochimice, prin folosirea integrală a capacităților de prelucrare a țițeiului existente în țările membre ale C.A.E.R., inclusiv a celor ce se vor construi de comun acord. La acest program România este dispusă să participe activ, în condiții de reciprocitate.

Înțelegând în mod realist necesitatea soluționării echitabile a problemei, țara noastră a precizat că este necesară participarea tuturor țărilor interesate — cu mijloace materiale și chiar cu forță de muncă — la construirea prin eforturi comune a capacităților de producție corespunzătoare pentru punerea în valoare a resurselor de combustibili și energie existente în țările membre ale C.A.E.R.

Dotarea corespunzătoare a economiilor țărilor membre ale C.A.E.R. cu tehnică modernă și cu tehnologii avansate. Colaborarea tehnico-științifică, așa cum arată experiența, are posibilități deosebit de mari de a contribui mai prompt și mai eficient la proliferarea realizărilor tehnologice de vîrf, la procesul egalizării nivelurilor de dezvoltare economică. Astfel, pentru toate țările, dar mai cu seamă pentru cele mai puțin dezvoltate industrial, este necesară antrenarea în punerea în valoare a unor noi surse de energie, combustibil și materii prime, la realizarea de noi materiale și înlocuitori, la fabricarea de noi utilaje tehnologice, mașini-unelte, aparatură pentru automatizare și cercetare științifică, echipamente electronice de conducere, mijloace moderne de transport, la elaborarea de noi tehnologii în industria prelucrătoare, la producerea de noi soiuri de plante de înaltă productivitate și la ameliorarea raselor de animale. În această privință țara noastră are în vedere faptul că în domeniul construcțiilor de mașini, deși s-a încheiat un număr mare de convenții, nu se asigură încă, într-o măsură adecvată, necesarul țărilor membre la unele produse de înalt nivel tehnic, mult solicitate de progresul susținut al economiilor lor naționale. Totodată, cooperarea tehnico-științifică dispune de posibilități incomparabil mai mari pentru crearea de noi tehnologii, pentru asimilarea de noi produse și instalații moderne.

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 14-15 octombrie 1980, Ed. politică, București, 1980, p. 33

România și-a manifestat statornic interesul pentru a participa activ, împreună cu celelalte țări socialiste, la acțiuni de identificare a unor noi modalități, mai eficiente, pentru economisirea energiei, de elaborare a unor tehnologii noi, mici consumatoare de combustibil și materiale. Totodată, avînd în vedere importanța energiei nucleare și a unor surse noi de energie — solară, eoliană, geotermică — România s-a pronunțat pentru intensificarea colaborării în domeniul cercetării, proiectării și folosirii acestor surse de energie. Concomitent țara noastră a formulat propunerea referitoare la intensificarea colaborării pentru identificarea de noi metode și tehnologii de refolosire a materialelor recuperabile — metal, cauciuc, mase plastice, sticlă și altele.

În etapa actuală, cînd progresul tehnico-științific condiționează în mod hotărîtor dezvoltarea economiilor naționale, trebuie să crească tot mai mult contribuția specializării și cooperării în producție, rolul colaborării tehnico-științifice la creșterea potențialului productiv al țărilor și la sporirea eficienței acestuia.

De aceea, țara noastră militează pentru extinderea colaborării în producția unor utilaje tehnologice și instalații complexe, mai ales de utilaj mic, mașini-unelte grele, mijloace de automatizare și tehnică de calcul, echipamente de electronică industrială, sisteme de comandă, componente electronice. Aceasta ar reduce considerabil unele importuri costisitoare ale țărilor. În condițiile intensificării colaborării, specializării și cooperării în domeniile moderne ale producției industriale contemporane, România susține ideea creării unor capacități de producție care să fie amplasate în mai multe țări, îndeosebi în cele mai puțin dezvoltate, pentru a se stimula egalizarea nivelurilor lor de dezvoltare economică. Totodată, țara noastră s-a pronunțat pentru promovarea specializării atît pe produse finite, cît și pe subansamble și piese, care să aibă însă în vedere nu numai criteriile economice nemijlocite — serii mari de producție și nivelul tehnic mai înalt al produselor, dar și nevoile firești de industrializare ale țărilor.

Țara noastră s-a manifestat pentru dezvoltarea stabilă, ascendentă a comerțului reciproc. La sesiunea a XXXIV-a a C.A.E.R., România s-a pronunțat pentru extinderea practicii încheierii de acorduri și contracte pe termen lung nu numai pentru instalații complete, mașini și utilaje cu ciclu lung de fabricație, ci și pentru o serie de materii prime, materiale combustibili și alte produse de bază.

Toate domeniile menționate de dezvoltare a colaborării presupun acțiuni ferme, constructive din partea tuturor țărilor, pentru ca astfel să-și poată mări în mod substanțial contribuția la realizarea unor sarcini economice concrete deosebit de importante pe care le au de îndeplinit țările socialiste.

Așa cum se jalonează și în programele de perspectivă adoptate de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român țara noastră va depune în continuare eforturi deosebite pentru grăbirea procesului de lichidare a decalajelor ce o mănă despart de țările socialiste mai dezvoltate, pentru extinderea și adîncirea colaborării cu toate țările socialiste, pentru creșterea forței și prestigiului internațional al socialismului.

Dezvoltarea creației tehnice de masă

(Urmare din pag. 5)

tuirea prevederilor de plan și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă.

Ca urmare a preocupărilor manifestate, a măsurilor și acțiunilor întreprinse, în ultimii ani se constată o evoluție dinamică crescătoare. Astfel, dacă în 1978, prin aplicarea în producție a invențiilor și inovațiilor s-a realizat o eficiență economică de 2,84 miliarde lei, în 1979 aceasta a sporit la 2,97 miliarde lei. Ca o recunoaștere a ingeniozității soluțiilor aplicate de specialiștii români, multe din invențiile acestora au fost premiate cu prilejul diferitelor manifestări internaționale. Printre acestea amintim invențiile: „Element prefabricat pentru planșee și hale industriale” și „Instalații de foraj geotehnic”, care la saloanele internaționale organizate la Bruxelles și Geneva au primit medalia de aur.

Sindicatul, prin comisiile inginerilor

și tehnicienilor, acordă sprijin inventatorilor și inovatorilor pentru cristalizarea și definitivarea ideilor lor, atrag și organizează colective care să preia spre studiu și să participe la rezolvarea temelor cuprinse în planurile tematice de invenții și inovații. Totodată, este urmărit îndeaproape modul în care sînt examinate și rezolvate propunerile de invenții și inovații.

În ansamblu s-au obținut rezultate bune în domeniul realizării de invenții și inovații; totuși, în desfășurarea activității, în modul de aplicare a legislației se mențin încă neajunsuri. Nu peste tot această mișcare a căpătat un caracter larg de masă; mai sînt unități unde cu greu se introduc și se generalizează unele inovații sau invenții. Sînt, din păcate, și situații cînd nu se examinează cu seriozitate propunerile de inovații, nu se acordă în mod organizat ajutorul necesar pentru fundamentarea ideilor, realizarea și aplicarea acestora. Asemenea neajunsuri au loc datorită

faptului că unele unități economice, (de pildă Întreprinderea mecanică Bacău, „Electroprecizie”-Craiova etc.), considerînd că aplicarea invențiilor și inovațiilor implică eforturi organizatorice și unele chiar materiale, evită să acționeze prompt, să rezolve problemele ce apar inerent. Iată de ce, este necesară în continuare implicarea mai directă a tuturor factorilor în procesele concrete ale producției, folosirea întregului potențial tehnic-ingineresc în sprijinul dezvoltării cît mai puternice, în fiecare întreprindere, a mișcării inovatorilor și inventatorilor.

CONȘTIENȚE fiind de responsabil-
tățile ce le revin, de faptul că
îmbogățirea și finalizarea planu-
rilor tematice de invenții și inovații,
a tuturor măsurilor adoptate exercită
o influență capabilă să consolideze și să
dezvolte răspunderea și inițiativa crea-
toare, sindicatele vor acționa cu mai
multă vigoare pentru înfăptuirea
obiectivelor stabilite de Congresul al
XII-lea al P.C.R. privind promovarea
progresului tehnic, ridicarea pe noi
culmuri a creației tehnico-științifice de
masă în țara noastră.

Tendințe noi în circuitul economic mondial (1)

O componentă de bază a economiei mondiale

ECONOMIILE NAȚIONALE, diviziunea internațională a muncii, circuitul economic mondial și ordinea economică internațională — componente de bază interdependente ale economiei mondiale — sînt cercetate în literatura de specialitate în mod inegal. Este firească atenția acordată studiului economiilor naționale — celele de bază ale economiei mondiale — întrucît, acestea constituie punctul de plecare și finalitate, celorlalte componente de bază ale economiei mondiale.¹⁾ De asemenea, se observă o importanță literatură consacrată problematicii instaurării noului ordin economic internațional, care reprezintă un important aport teoretic și practic la efortul general privind restructurarea ordinii economice internaționale, care reprezintă un important aport teoretic și practic la efortul general privind restructurarea ordinii economice internaționale. Concepția și propunerile României socialiste²⁾ în problematica lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale se bucură de o largă audiență în cercurile științifice și politice internaționale. Cercetătorii români au acordat — de asemenea — atenție studierii teoretice și practice problemelor instaurării unei noi ordini internaționale. În acest efort de cercetare se înscriu și o serie de studii și cercetări românești privind analiza evoluției tipurilor și modelelor de diviziune internațională a muncii, factorii lor determinanți, locul lor în strategia dezvoltării și instaurării unei noi ordini internaționale. De remarcă, în același timp, că studiul circuitului economic mondial nu a cunoscut o abordare atotcuprinzătoare; cercetările în acest domeniu au abordat această problemă „sectorial”, pe fluxuri economice internaționale (comerțul internațional cu mărfuri, transferul de tehnologie, relațiile valutar-financiare internaționale etc.), dar circuitul economic mondial se caracterizează tocmai prin unitatea dialectică a acestor fluxuri. O primă abordare teoretică integratoare a circuitului economic mondial s-a realizat într-o amplă dezbateră științifică organizată la începutul deceniului trecut³⁾, dar mutațiile ce au avut loc în ultimii zece ani imprimă noi dimensiuni circuitului economic mondial.

În același timp, trebuie să avem în vedere că circuitul economic mondial, fiind o componentă de bază a economiei mondiale, are un dublu caracter: constituie o rezultantă a diviziunii internaționale a muncii dintre state, a politicilor economice ale acestor state, iar pe de altă parte, reprezintă un factor de redistribuire a valorii între națiuni în raport cu nivelul dezvoltării economice a statelor, cu tipul de diviziune internațională a muncii, cu mecanismele economice internaționale și de ordinea economică internațională dominantă. Circuitul economic mondial reflectă relativ fidel decalajele economice existente între state, precum și criza mecanismelor economice și a actualei ordini internaționale. Evident că în strategia instaurării unei noi ordini economice internaționale, circuitul economic mondial are rolul de „obiect” și nu de „subiect”; dar aceasta nu trebuie să ne conducă la o subapreciere a rolului circuitului economic mondial în această strategie, întrucît direcțiile de acțiune trebuie să țină seamă de dimensiunile calitative și cantitative ale diverselor fluxuri economice internaționale în cadrul circuitului economic mondial.

Trăsături definitorii

RELATIILE economice internaționale, constituind rezultatul direct al adîncirii diviziunii internaționale, a muncii, nu se derulează izolat unele de altele și de mediul economic și politic mondial. De aici rezultă o **primă caracteristică** definitorie a circuitului economic mondial și anume că acesta nu reprezintă o simplă sumă aritmetică a schimburilor economice internaționale, ci un **sistem de legături economice durabile și interdependente** generate de participarea statelor la diviziunea internațională a muncii. Această precizare are o importanță practică deosebită atît pentru acțiuni la nivel național, cît și la nivel internațional. Astfel, o decizie de schimburi economice externe nefundamentată multilateral poate aduce avantaje pe termen scurt sau în cadrul unui flux economic internațional, dar pe termen lung sau în interconexiuni cu celelalte fluxuri economice internaționale, schimburile economice respective se pot solda cu pierderi. Un export sau import pe credit poate arăta un avantaj cert din punct de vedere al prețului sau sa-

tisfacerii unor trebuințe, dar evoluția nivelului dobînzilor — expresie sau obscure (mascate în preț) poate anihila avantajele scontate. De asemenea, pe plan internațional, deseori în unele cercuri sau organisme se pune problema asistenței financiare în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, izolat de alte fluxuri economice internaționale ale căror costuri sau prețuri inechitabile pot nu numai anula efectul scontat din asistența financiară, dar pot conduce la un transfer invers de resurse financiare în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare.

În al doilea rînd, circuitul economic mondial are un **caracter universal**, planetar, așa cum este însăși diviziunea internațională a muncii. Legăturile economice sînt variate din punctul de vedere al partenerilor, al subiecților participanți la schimburile economice internaționale. Această varietate de parteneri imprimă, evident, particularități specifice schimburilor economice bilaterale sau regionale. Dar interdependențele economice mondiale fac ca o serie de avantaje rezultate din relațiile cu anumiți parteneri să poată fi anulate de dezavantajele din relațiile cu alți parteneri dacă circuitul economic mondial se privește zonal. Teoria și practicile trecute privind existența a două piețe mondiale, a două sisteme de prețuri, a două mecanisme valutar-financiare, a două ordini economice internaționale etc. nu s-au confirmat în practică. Interdependențele sînt universale, planetare, imprimînd aceste atribute și circuitului economic mondial.

În al treilea rînd, mutațiile în diviziunea internațională a muncii și ampla revoluție tehnico-științifică au determinat o **lărgire a sferei de cuprindere a circuitului economic mondial**: acesta include nu numai sfera circulației produselor, serviciilor și tehnologiilor, dar și domeniul creării lor. Asistăm astfel la o deplasare și extindere a relațiilor economice internaționale în sfera producției și cercetării tehnico-științifice, la apariția unui nou flux economic internațional cunoscut sub numele de cooperare economică internațională. Poate tocmai acum circuitul economic mondial își justifică pe deplin denumirea de circuit economic, întrucît fiind generat de diviziunea internațională a muncii, cuprinde toate fazele, inclusiv producția. Evident este vorba de producție și schimburi economice ale națiunilor și nu deasupra sau în afara lor.

În al patrulea rînd, viteza circuitului economic mondial a continuat să fie mai înaltă, atît în comparație cu creșterea producției mondiale, cît și cu propria sa viteză din deceniul anterior. Dar elementul nou în anii '70 și probabil și în actualul deceniu constă în aceea că **dinamica ridicată a circuitului economic mondial** a fost susținută în mică proporție de sporul volumului fizic al schimburilor și cu deosebire de inflația mondială ridicată. În plus — spre deosebire de trecut — inflația mondială devansează ca ritm inflația din interiorul unor țări, fenomen ce totul nou determinat de un ansamblu de factori deosebit de contradictorii.

În al cincilea rînd, remarcăm oă **costul schimburilor economice internaționale a atins cote deosebit de mari**, necunoscute în trecut, fie că este vorba de prețuri la mărfuri, tarife la servicii, redevențe la tehnologii, dobînda la credite, cursul valutelor și profitul la investițiile externe.

În al șaselea rînd, observăm că pe fondul diversificării fluxurilor economice internaționale **crește importanța pieței monetare internaționale**, a fluxului valutar-financiar internațional, piața eurovalutară, a creditului internațional, acestea tinzînd să se apropie de valoarea comerțului internațional cu mărfuri. „Comerțul cu bani” concurează puternic „comerțul cu mărfuri”, reflectînd noul rol pe care îl au factorii valutari-financiar în schimburile economice internaționale.

În al șaptelea rînd, decalajele economice dintre state se reflectă și se amplifică mai puternic în **decalajele din circuitul economic mondial**. Are loc nu numai proliferarea bogăției și sărăciei între economiile naționale ale diverselor state, dar și în distribuția circuitului economic mondial. Țările dezvoltate dețin cvasi-monopolul asupra surselor financiare, mijloacelor de transport, comerțului cu tehnologie, cu produse industriale manufacturate și cu alimente.

În al optulea rînd, asistăm la creșterea **importanței regle-**

¹⁾ Vezi de exemplu Tipologia economiilor naționale, Ed. politică, București, 1977.

²⁾ Vezi Nicolae Ceaușescu, Lichidarea subdezvoltării, a decalajelor, dintre state, făurirea noului ordin economic internațional, probleme cardinale ale zilelor noastre, Ed. politică, București, 1979.

³⁾ Vezi „Mutații cantitative și calitative în relațiile economice internaționale”, în revista Probleme economice nr. 5/1973.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dez-
voltării Economice și Sociale — Insti-
tutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 12 din 20 martie 1981

- Crearea Partidului Comunist Român,
moment de răscruce în lupta de elibe-
rare socială și națională, în dezvoltarea
României noi (I) (Mircea Mușat) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Concentrarea eforturilor pentru intra-
rea în funcțiune la termen a noilor
obiective de investiții (Gheorghe Dră-
ghici, Mihaj Ghibu) 3
- Rolul activ al sindicatelor în dezvolt-
tarea creației tehnice de masă, a m-
cării inovatorilor și inventatorilor
(Pavel Ștefan) 5
- Priorități și exigențe în reciclarea ma-
terialelor refolosibile (Dan Andreescu) 6
- Înfăptuirea revoluției agrare — un
proces complex tehnic, organizatoric,
economic și social
  - Acțiuni de actualitate în zootehnie :
creșterea efectivelor, asigurarea ba-
zei furajare (I. Gheorghită) 8
  - Factori ce influențează corelațiile
costuri-productivitate în fermele de
vacă (Gh. N. Iosif, Gh. Frățilă, A-
gatha Popescu) 9
  - Campania agricolă de primăvară :
arături, fertilizări, însămînțări (Gh.
Nicolae) 10
- Mecanismul economico-financiar : func-
ționalitate-eficiență. Creditul — in-
strument în aplicarea principiului
autoconducerii și autogestiei (N. Pre-
torian) 11
- Probleme ale apropierii și egalizării
nivelurilor de dezvoltare economică a
țărilor socialiste (II) (Grigore Botoi) 13

ȘTIINȚĂ—TEHNOLOGIE—EFICIENȚĂ

- Resurse alimentare neconvenționale
  - Compresoarele și economisirea
energiei 15

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Progresul tehnic și economisirea forței
de muncă în construcția de locuințe
(Gheorghe Ștefan) 16

TEORII — IDEI

- Perfecționarea evaluării eficienței eco-
nomice a investițiilor (Ion Românu,
Ion Vasilescu) 18
- Școli ● curenți ● economiști. Preocu-
pări actuale ale economiștilor chinezi
(II) (Ioniță Olteanu) 20

ÎN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAME- NUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Reproducția socialistă (Gruică Părăia-
nu) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Tendințe noi în circuitul economic
mondial (I) (Constantin Moisuc) 25
- Agravarea șomajului, fenomen caracte-
ristic al capitalismului contemporan
(Nedelea-Chira Părăluță) 28

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Genera-
lizarea experienței înaintate în unitățile eco-
nomice. Noi concepte metodologice în aplicarea
analizei valorii

IN THIS ISSUE

- The creation of the Romanian Communist Party, a turning
point in the fight for social and national freedom, for the deve-
lopment of the new Romania (I) (Mircea Mușat) 1
- Priorities and requirements concerning the recycling of the
renewable materials (Dan Andreescu) 6
- Problems of getting closer and equalising the levels of eco-
nomic development of the socialist countries (II) (Grigore Botoi) 13
- Improving the evaluation of the economic efficiency of invest-
ments (Ion Românu, Ion Vasilescu) 18
- Schools ● trends ● economists. Nowadays concerns of the
Chinese economists (II) (Ioniță Olteanu) 20
- New trends in the world economic circuit (I) (Constantin
Moisuc) 25
- Unemployment worsening, a characteristic phenomenon of the
contemporary capitalism (Nedelea-Chira Părăluță) 28

DANS LE NUMERO

- La création du Parti Communiste Roumain, moment essentiel
dans la lutte de libération sociale et nationale, dans le dé-
veloppement de la Roumanie nouvelle (Mircea Mușat) 1
- Priorités et exigences dans le recyclage des matériaux reutili-
sables (Dan Andreescu) 6
- Aspects du rapprochement et de l'égalisation des niveaux de
développement économique des pays socialistes (II) (Grigore
Botoi) 13
- Le perfectionnement de l'évaluation de l'efficacité économique
des investissements (Ion Românu, Ion Vasilescu) 18
- Ecoles ● courants ● économistes. Préoccupations actuelles des
économistes chinois (II) (Ioniță Olteanu) 20
- Tendances nouvelles dans le circuit économique mondial (I)
(Constantin Moisuc) 25
- L'aggravation du chômage, phénomène caractéristique du ca-
pitalisme contemporain (Nedelea-Chira Părăluță) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Создание Румынской Коммунистической Партии, переломный
moment в борьбе за социальное и национальное освобождение,
в развитии новой Румынии (I) (Мирча Мушат) 1
- Приоритеты и требования в деле рециркулирования вторично
используемых материалов (Дан Андреску) 6
- Вопросы сближения и выравнивания уровней экономического раз-
вития социалистических стран (II) (Григорэ Ботои) 13
- Совершенствование оценки экономической эффективности ка-
питаловложений (Ион Ромыну, Ион Василеску) 18
- Школы ● течения ● экономисты. Чем заняты в настоящее
время китайские экономисты (II) (Ионица Олтану) 20
- Новые тенденции в мировом экономическом кругообороте (I)
(Константин Мойсук) 25
- Обострение безработицы, характерный феномен современного
капитализма (Неделя-Чира Пэрэлуца) 28

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postale și difuzorii
voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament
(inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții —
260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și
profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe
3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii ante-
rioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I,
sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1
București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

MAȘINA ELECTRICĂ DE CUSUT SANDA UN AJUTOR PREȚIOS PENTRU GOSPODINE

● „SANDA” este o mașină automată pentru cusături decorative și utilitare, realizată la nivelul produselor similare pe plan mondial.

● Este o mașină folositoare, de înaltă calitate, rezistentă.

● Acționarea electrică este simplă și sigură.

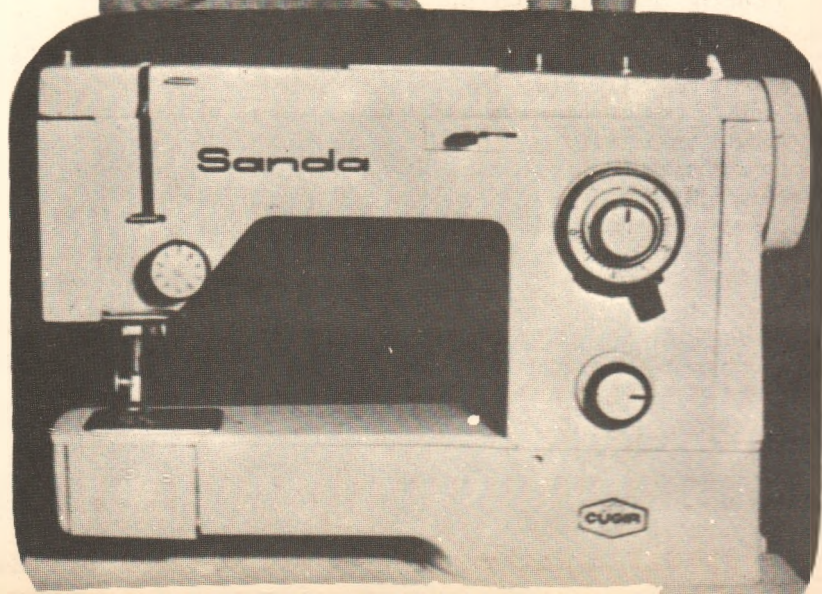
Mașina electrică de cusut SANDA execută următoarele operațiuni :

- cusătură dreaptă (cu un ac sau cu ac dublu)
- cusătură în zig-zag
- cusătură invizibilă (tiv invizibil)
- tiv îngust, mediu și lat
- tivirea și, concomitent, aplicarea dan-telei
- cusătură cu rabaterea materialelor
- cusătură paralelă cu marginea materialului
- coaserea înainte și înapoi
- coaserea nervurilor
- coaserea șnurului
- coaserea nasturilor
- butoniere (netede sau în relief)
- stopat
- vătuire
- surfilare
- broderie (inclusiv ochiuri)
- 3 modele de broderie cu cusătură în zig-zag
- 16 modele de cusături decorative (cu un ac sau ac dublu)
- 6 cusături utilitare, elastice (cu un ac sau ac dublu)

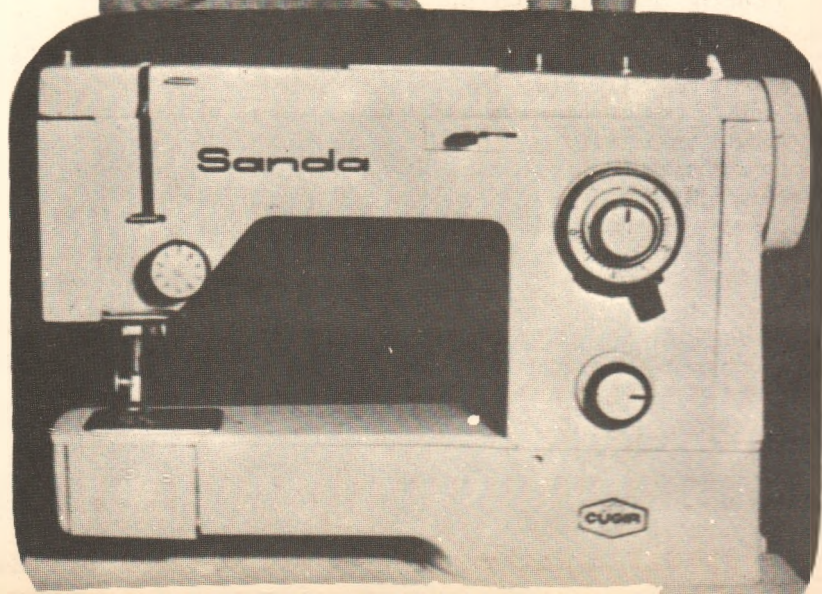
În magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat,

MAȘINA ELECTRICĂ DE CUSUT SANDA

Costă 3 270 lei, se vinde și cu plata în 18 rate lunare, avansul fiind de numai 20% din valoare.

Recom

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE = PREVEDERE + ECONOMIE

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 65 de ani.

DE CE ?

Pentru că :

- Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare, iar la expirarea asigurării se plătește atît suma asigurată (economisită), cît și o indemnizație de 10 la sută.

- Dă posibilitate asiguratului să încaseze pe parcursul duratei asigurării cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile de amortizare lunare și speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE ?

- Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă totală sau parțială și de deces din accidente, produse de evenimente neprevăzute și nedorite, cum ar fi : explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curentului electric, arsura, inecul, intoxicarea subită sau asfixierea din cauze subite și multe altele, precum și decesul din alte cauze decît cele de accidente.

PE CE DURATĂ SE POATE ÎNCHEIA ASIGURAREA ȘI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE PLATĂ ?

- Se poate încheia pe durate de la 5 la 15 ani.

- Primele de plată se stabilesc în funcție de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 7,75 și 21,50 lei, lunar.

Pentru ca Administrația Asigurărilor de Stat să-și onoreze prompt obligațiile din contractul de asigurare, dv., stîmăși asigurați, aveți datoria să achitați la termen primele de asigurare. Această obligație vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteți plăti primele de asigurare folosind „consimțămîntul scris“, prin împuternicirea ce o dați lucrătorilor care vă efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le veți încheia sau reînnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

